

FÖLDES MARGIT CRÈME LEGJOBB ARCZSÉPÍTŐ SZER

Ha őszül a haja ne használjon mást, mint a "STELLA"-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K. ZOLTAN BELA gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadságtér, Sótátár-utca sarkán. 19063

1900. párisi világiállításon Grand Prix. Kwizda-fluid. Kigyjójel (Touristfluid.) 11744b. Aromatikus bedörzöslésre az idegek és izmok erősítésére. 1 üveg ára 2 korona. 1/2 üveg ára 1 kor. 20 fl. Erősítés és erömejités czéljából eredménytelenség nélkül az összes turisták, kerekpárosok és lovagok nagyobb-utak után. Kwizda-fluid valódi csak a melléte álló védjeggyel. Kapható minden gyógyszerárban. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26. sz.

Heller-féle „Herkules“ bőrdöd. Elpusztíthatatlan, könnyű és elegáns utibördöd. Erős vitorlavászonmal bevonva, sárga olajfestékkel festve, zöld sávokkal díszítve, sárgaréz zárrakkal, zárvedővel és 1, illetve 2 betéttel ellátva és szaténal bélével. Minőségét utázmányokkal össze nem hasonlítható!

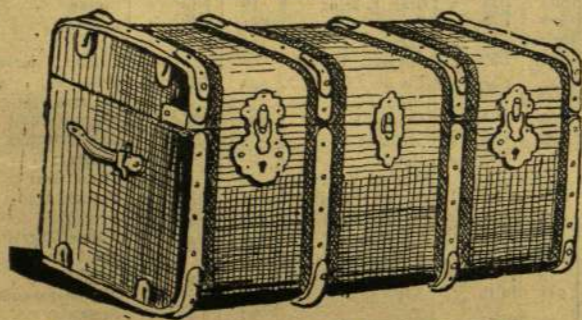

Table with 4 columns: Méret, Szélesség, Magasság, Ár. Lists prices for different trunk sizes (80 cm, 90 cm, 100 cm, 110 cm) with and without handles.

Nagy választék további kézi bördöd, kézi táskák, toaletta-táskák, necesszárok és finom bőrdökben. 12218

HELLER MÓR utóda bőrdödös Budapest, VII., Károly-körút 3. sz. Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

BORHEGYI BORVIZ. Sziklából fakadó természetes 12248 gyógyásványviz. Itt és gyógyít! Főraktár Budapest: NÁDAS MÁRTON Csengeri-u. 71. Forráskelőség: Szászrégen.

SERAIL-ARCZKENŐS, Arcz-szeptószer. Minden árvalmas alkalmatosság nélkül! Készíti ROZSNYAY MATYAS gyógyszerár. Aradon, Szabadságtér. 12162

Míg eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok (neurasthenia, vifustánc), a sápkór, a női arczot elégtelenítő kifutások s a női nemű szervek folyásokkal kombinált hirtelen meztelenedésének kezelésénél esélyes értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig újabban 12137 a PARÁDI ARSEN vízben tartalommal olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsenavas vízzel (Roncego Leuco) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már, mint hogy legelőkelőbb orvosi tekintélyeink felkarolják s a fogyasztók egész serege diéséri hatásait, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend. Egy postaládás (7 palacsint) parádi arsen víz tartalmú gyógyszer Magyarországon összes postaiállomásra 5 korona 30 fillérral kifizetésre szállít a Főraktár: ÉDESKUTY L. cs. és kir. udv. aláírt, BUDAPESTEN. Kapható minden gyógyszerárban és megbízható fűszerkereskedésben.

VASÁRNAPI UJSÁG

24. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 16.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona, Félévre 8 korona, Negyedévre 4 korona. A Világkörkép-val negyedévenként 80 fillérral több. Külföldi előfizetésekhez a postailag meg határozott viteldij is csatolandó.

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MUZEUM. KUTAS ÁBRIS uram pusztá-kabai gazda ember, tisztos ősz bajusza alatt azt morzsolta ki e sorok írójának pár nap előtt, hogy ő bizony a gazdasági muzeum megtekintésére nem fecsérelt a kis idejét, mert ő neki a holnappal kell törődnie, nem pedig a tegnappal. Bizonyosan így gondolkozik még sok-sok ezre annak a földművelő népnek, a melyeknek érdekében, javára és okulására a legújabb magyar muzeum létesült. A muzeum fogalmát a falusi nép lelki világában legfeljebb a fővárosi vagy vidéki régiség-gyűjtemények valamelyike képviseli.

De körülbelül úgy van ezzel a dologgal a művelt közönség nagyobb része is. Az, hogy egy muzeum a holnapi nap gondjainak legyen könnyítője, hogy a kenyérkereset különböző mesterségeiben adjon utmutatást, hogy nyilvántartsa a gazdasági haladást és a leg-szorosabban összekapcsolódjék a gyakorlati élettel, a közgazdasági élet fejlődésének újabb vívmányai közül való. Érdekes, hogy nálunk ez a vívmány sokkal előbb érvényesült az ipar és a kereskedelem, mint a mezőgazdaság terén. A mint hogy a szellemi haladás előbb és közvetlenebbül is érintette az ipar és kereskedelem iskolázott mozgékonyabb elemeit.

Most hát van már mezőgazdasági muzeumunk is. Olyan a milyen az új közgazdasági élet viszonyai között szükségünk van. Olyan muzeumunk, a mely nemcsak a múlt és a jelen gazdasági termelésének hü képét adja, hanem arra is oktat, hogy mit és mi módon termeljen a gazda, miként védelmezze meg fáradsága gyümölcsét az állati és növényi ellenségek ellen, sőt arra is, hogy milyen formában és csomagolásban kívánja a fogyasztó közönség a kész termény szállítását. Másrésztől a kereskedő, az iparos, és fogyasztó is könnyen tájékozódhassék, honnan szerezhesse be a neki legmegfelelőbb árut.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

Magyar királyi államasutak nyári menetrendje, érvényes 1907 május 1-től.

Table showing train schedules for Budapest nyugati pályaudvar - Párkány-Nána és vissza. Columns include station names and train numbers.

Budapest keleti pályaudvar - Bicske és vissza.

Table showing train schedules for Budapest keleti pályaudvar - Bicske és vissza. Columns include station names and train numbers.

Budapest keleti pályaudvar - Hatvan és vissza.

Table showing train schedules for Budapest keleti pályaudvar - Hatvan és vissza. Columns include station names and train numbers.

Megjegyzések: Az esti 6 órától reggeli 5 óra 39 percig terjedő éjjeli idő a percek aláhuzásával van megjelölve. Gy-v. - Gyorsvonat. Sz-v. - Személyvonat. V-v. - Vegyes vonat. T-v. - Téli vonat személyszállításai. P. - Pályaudvar megállás. F. - csak felszállás. L. - csak leszállás. G. - Gödöllő és Budapest k. p. u. között május 20-tól bezárólag szeptember 9-ig vasár- és ünnepnapokon az utasok felszállása ki van zárva. - e Junius 1-től közlekedik. - e Csak hétköznapokon közlekedik. (Utánnyomás nem díjazatik.)

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest IV., Egyetem-utca 4. szám.

A KIRÁLY FERENCZ FERDINÁND FÖHERCZEGGEL A MÁTYÁS-TEMPLOM ELÉ ÉRKEZIK A KORONÁZÁSI JUBILEUMI MISÉRE.

KLOTILD FŐHERCEGNŐ LEÁNYÁVAL, ERZSÉBET FŐHERCEGNŐVEL A KORONÁZÁSI JUBILEUMI MISÉRE HAJTAT.

Nyilvánvaló, hogy ez a múzeum cselekvő részt akar venni a nemzet földművelésében, iparában és kereskedelmében. Ehhez képest, a ki a múzeum hivatalos programjáról tájékozva volt, nagy várakozásokkal kereste fel a városi-igyet klasszikus épületesoportjait, melyek új épített falai között rendezték be a magyarságnak szobán levő legújabb kulturális alkotását.

A nemzeti önérték mindenféle túltengése nélkül állíthatjuk, hogy a gazdasági múzeum mindenféle várakozást kielégít. Sőt igazában azt kell mondanunk, hogy szakképzett és tapasztalt elméknek is új dolgokat mutat. Mert hiszen gazdasági múzeumunk a maga nemében pártatlan, és a mint már tavaly sok angol és német szaklapban olvashattuk, eddigél egy művelt népek nem sikerült olyan mezőgazdasági múzeumot alkotni, mint a miénk. Természetes, hogy az ilyen nagy alkotásnak megvan a maga története. Ilyesmi nem jöhet létre áldozatok, költség és fáradság nélkül. Szerencsés gondolatnak tartjuk, hogy mi ehhez az új intézményhez aránylag elég olcsón jutottunk. Egy gondos és figyelmes miniszter felhasználta a magyar nemzetnek az ezredéves ünnepség alkalmával életrehívott áldozatkészületét és erőfeszítését, és gondoskodott arról, hogy ez az ünnepi erőfeszítés a hétköznapiakra állandóan gyümölcsözőül maradjon meg. A millenáris kiállítás alkalmából tette az Országos Magyar Gazdasági Egyesület azt az előterjesztést Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek, hogy állandósítsa a kiállítás értékes gyűjteményeit. Darányi hamar valóra váltotta a javasolt eszmét, sőt sikerült neki a lehető legerősebb elhelyezési módot is megtalálnia, a mennyiben az új múzeum céljaira megszerezte a történelmi kiállítás klasszikus épületesoportját. Az első, az ideiglenes múzeum már 1896 év őszén megnyílt, vagyis helyesebben ekkor indultak meg igazán a múzeum berendezésének nagyobb munkálatai. — Két évre rá a törvényhozási módot adott Darányinak arra, hogy a történelmi kiállítás épületesoportját állandó jelleggel újra építtesse. A múzeum ekkor egy másik ideiglenes épületbe ment át, de a berendezés munkálatai ekkor is folytak. A munkák első vezetője, Balás Árpád nem érthette meg a befejezést, mert három esztendővel ezelőtt, a múzeum gyűjteményeinek a reneszánsz és a gothikus épületbe való visszaköltöztetése után, 1904 év tavaszán elhunyt. Utódja Sárosy Kapeller Ferenc miniszteri tanácsos

lett, a berendezés munkájával pedig huszonnyolc elsőrendű szakembert bízott meg a miniszter, a kiknek névsorában olyan neveket találunk mint: Herman Ottó, Böckh János, Cserhádi Sándor, Hutyrá Ferenc, Rodiczky Jenő, Konkoly-Thege Miklós.

Azt mondhatjuk, hogy az új gazdasági múzeumunk a külseje is múzeum. Tanulságosabb és szebb keretben nem igen van elhelyezve oktató gyűjtemény. És alig hiszszük, hogy a pompás keretnek, az ünnepélyesen szép termeknek ne lett volna ösztönző hatása a berendező szakemberekre s ne buzdította volna őket arra, hogy minél tökéletesebbet produkáljanak.

Áttérve a múzeum belső berendezésére, röviden meg kell említenünk, hogy a múzeum huszonnyolc osztálya a renaissance épületnek huszonnyolc és a gótikus épületnek tízenegy helyiségében van elhelyezve. Megkapóan szép márványlépcsős előcsarnok készít elő bennünket a látóvalókra és a gyűjtemények beosztása, a termék összefüggése lehetővé teszi, hogy minden különös kalauzolás nélkül hatolhassunk át a múzeum helyiségein. A kiállított tárgyakat rövid magyarázó felirások segítségével katalógus használat nélkül is megérthetjük.

PILLANATFÖLVÉTEL A MÁTYÁS-TEMLOM ELŐTT, A KORONÁZÁSI JUBILEUMI MISÉKOR.

Ez a berendezés különös érdeme egy olyan intézménynek, a mely lényegében tömegek oktatására van hivatva.

Az elmúlt tíz esztendő fejleményei után a Kutas Ábriskó száma erősen megfogyott. Földművelő népünket évről-évre tartott tanfolyamok, előadások százezrével tették képessé és fogékonyvá a tanulásra és a haladásra. Körülbelül úgy áll a dolog, hogy míg idefent a fővárosban a múzeum gyűjteményein dolgoztak, addig odakint a vidéken a múzeum látogató közönségét nevelték. A látogatók száma már az ideiglenes állapotokban is fölment közel egy negyedmillióra, ezentúl majd megsokszorozódik ez a szám és a magyar gazdaember, ha Budapestre jön, mesterségének templomaként keresheti föl az új mezőgazdasági múzeumot.

Egyébként maga a múzeum is sokat fog tenni abban a tekintetben, hogy mentül több embert vonzzon a falai közé. Időleges kiállításokat, előadásokat, gépbemutatókat fog tartani, figyelemmel kíséri szakszerű tanulmányokkal az itthoni és külföldi gazdasági élet haladását és a legközelebbi napi szükséglet kielégítésére fog igyekezni azzal, hogy nyilvántartja a termelők és kereskedők czimeit, árjegyzéseit, a közlekedési díjszabásokat s mind ezekről minden érdeklődőnek felvilágosítást ad.

Meg kell még említenünk, hogy a mezőgazdasági múzeum hivatalos ismertetője egyike a magyar közgazdasági irodalom legjobb termékeinek. Balogh Vilmos államtitkár érdeme, hogy ebben az ismertetésben a közreműködő szakemberek nemcsak a múzeumot vázolták, hanem tömör képét adták a magyar mezőgazdasági termelés összes ágainak is. Szükséges, hogy ez a könyv is lefordíttassék a főbb idegen nyelvekre, mert gazdasági és kulturális haladásunknak ilyen áttekinthetően másutt alig található adatai vannak benne.

A gazdasági múzeumra a király a megnyitó ünnepség alkalmával azt mondta, hogy ilyen intézmény alig van Európában. Tudjuk, hogy ebben az elismerésben az egyszerű valóság nyert kifejezést. Előttünk az új múzeum azt jelenti, hogy a magyarság valahára megint elérkezett a kulturális erőnek arra a fokára, a hol a haladás már nemcsak más művelt népek követésében, de példát adó eredeti alkotásban is megnyilatkozik. *lh.*

NAGY VÁROS ZAJÁBAN.

(Dr. Gidofalvy István barátomnak.)

Ez önző, sivár tömkelegben
Még fakul, elfásul a lelkem,
Elhagynak a melódiák,
Miért is vágytam e világba?
Úgy jártam én itt, mint a kába,
Hiszékeny országúti fák!

Azok is telve száz reménnyel,
Állnak a tavasz kezdetével
Az élet lüktető erén.

CSOPORTOK A MÁTYÁS-TEMLOM ELŐTT, A KORONÁZÁSI JUBILEUMI MISÉKOR.

«Itt a jó! — mondják — bizakodván,
Itt a világ folyása sodrán,
Nem bent az erők rejtekén!»

«Milyen dicső lesz itt virággal,
Izzó napokban hűvös árnnyal
Biztatni minden csüggedőt!
Itt lombjainkat míg eláldják:
Az ég is dúsabban bocsát ránk
Uj viruláshoz, új erőt!» —

Így a remény... És a valóság:
Hogy gyökerüket letapossák,
Lombjaikat letördelik;
Mi megmarad, a por beüli,
Még a madár is elkerüli...
— Nem itt a boldogság, nem itt!

Ti fák, az erők rejtekében,
Kis faluk csendes közelében,
El onnan sohse vágyjatok!...
— Lám én is, én is megsírtam:
Hogy kis falunktól elszakadtam,
... Oh bár maradtam volna ott!

Ez önző, sivár tömkelegben,
Még fakul, elfásul a lelkem,
Elhagynak a melódiák...
Miért is vágytam e világba?
Úgy jártam én itt, mint a kába,
Hiszékeny országúti fák!

Szabolcska Mihály.

MAGYAR BANDERISTA ÉNEKE.

(A XV. században.)

Kelet felé távol	Hozzad vágyódásom?
Piros az ég alja,	Gyenge virágszálam
Haza fájó lelkem	Én violám, szentem
Hazája van arra,	Ölelésre, édes csókra
Idegen föld kertjét	Vársz-e te is engem?!
Vérem hullásával —	
Cesergő bánatom	Nagy Törökországból
Csak így ápolgatom	Török asszony fátját,
Könnyem harmatával.	Küldöm Bolgárország
Látlak-e még egyszer,	Minden rózsafaját,
Kicsi fiam, szentem —	Csehek habos selymét,
Gyöngye párom, gyöngy-	
virágom	Arany-rezes tüket [met,
Vársz-e haza engem?!	Lengyel szattányt, pré-
	Olasz gyöngyöt, német
Rózsa mosolygásod,	Drága kőszütyüket,
Galambkaczagásod —	Világ egész kincsét
Kerek-e nagy földön	Hozom neked szentem —
Nincs te nekem másod.	Kis kapudba száz csatám-
Hadakozva holtig	ból
A világot járom:	Ugy várj haza engem!
Eljut-e szivedbe	
Messze idegenbe	De ha kardom küldöm,

Ne várj haza engem,
Rég pihenek akkor
Messze idegenben.
Árva tetememre
Holló repül, kánya:
Nem hajlik az ég se,
Nem száll a madár se
Szomorú fejfámra.
Bolgár róza helyett
Vérrózsákat küldök,
Török fátlyot helyett
Gyász-tekétet küldök.

Bolgár kövek helyett
Csak a hírt küldöm:
Pihenek már régen
Az idegen földön.
Büslakodó párom,
Bús violám, szentem,
Ne gyászolj meg, ne gyá-
[szolj meg,
Csak sirass meg engem.
Csak sirass el engem,
Feledjél el engem!
Mezey Sándor.

kint. Hiszen talán a varangyos béka is szépek látná magát?

E gondolatok közt vergődik lelke, itt a szüreti magányban is, a hol érdekes esemény készülődik. Ez a szüreti multság a Findura szőlőjében. Bizonyosan hallott róla beszélni, nevezetesen itt a hegyen. Ott lesznek a környék összes szobaleányai és a mesteremberleányok, szóval közönséges társaság. Az ördög süg neki egy gondolatot. Az ördög jó cimborája a rozszaknak. Az ördög hozzá oson és körülbelül ilyeneket mondhat: Tudod mit, te Mari, ez volna ám a jó alkalom, hogy a marczangoló kételyeidet eloszlásd, könnyen eldőlhetne most a dolog. Mutatok én neked egy föllebbezési fórumot, a melyik itélni fog a te szemed, az anyád szeme, a környezeted bókjai, a tükröd incselkedései és a te skrupulusaid fölött. Könnyű és közelfekvő dolog, valóságos Kolumbusz tojása, a mellett úri tréfa és egy csöppet sem veszedelmes, mert téged ott senki sem ismer. Vedd fel a szobaleányod gunyját és eredj arra, a mesterbábra, állj be a tánczosnők sorába, ott épen csak annyid van, a menyit a természet adott, ott csak azt ítéltetik meg, azért aztán meglátod, mit érsz, petrezselymet árulsz-e, vagy lépesmézet? Méresd meg végre, mit nyomnál a mázsán pénz nélkül...

Biz ez így volt egészen s Tóth Mari e perczben valóban ott állt meghúzódva a tánczosnők nagy csapatjában, remegve, lázban, hanyattatva a visszatetszés szorongó érzései és a helyzet újdonságának ingere között, míg szobaleánya, Klára hátramaradva úgy tett, mintha arra sértálván, pillanatnyira megállt volna az istenadta nép ártatlan mulatozásait nézni. Az igazat megvallva, jobb szeretett volna most a saját ruháiban lenni a kisasszony helyén, de hát a drágalátos angyal kedvéért meghozta az áldozatot. Csak már vinnék is a táncba szegénykét! De még eddig nem akadt senki. Istennem, de nagy marhák az emberek.

Kevély testtartással riszálta magát, csipkés napernyőjét kaczerán feszíté a nap felé. Némi kárpótlás volt ez a tánczért. Mert hiába, szép dolog, ha az ember előkelőnek érzi magát. Hátha még a lorgnettet is elhozták volna! Szinte úgy rémlett neki már így is, mintha más vér pezsegne ereiben. Élvezte a mesterasszonyok reá tapadó irigy tekintetét. Szerencse, hogy ő nem látott be a koponyájukba, mert bizony oda az a megfigyelés nyomódott be, hogy ime egy szakácsné, a ki-

ŐSFOGLALKOZÁSOK.

nek az úrnője nyilván nincsen otthon, minél-
fogva beleszabadult a garderoobe-jába.

— Uezu ni, uezu ni. Ki jön itt, ki jön itt?
Répási bácsi jön itt. Vivát, vivát!

Vidám kurjongatások fogadják mindenfelől.
A kis hordót gurítja elől a Pali inas, utána
lépked egy senátor komolyságával ő maga, az
oldalánál pedig egy puskás ember.

Némelyek a hordót veszik pártfogásba, hogy
csapra üssék, mások az öreghez sietnek. Köz-
tük Katka is, a Répási szikraszemű szép leánya,
a kinek átadja a sült foglyokat. Sokan a dél-
ceg fiatal vadászt méregetik kíváncsian, míg
egyszer csak annak is akad ismerőse.

— Hopp, hopp! Itt vagyok! — kiált feléje
Brozik, a vendéglős; hozzá rohan és viszi egye-
nesen a leányaihoz. — Karolinka, Tinka, hol
vagytok? Táncozt hoztam, az ebugatta. No, az
derék, hogy mégis eljött.

Répásiné asszonyom (a legnagyobb nyelvű
asszony Pápán) megorrolja Brozik uramnak ezt
az eljárását s odaszól az urának:

— Miféle szerzetet csipett fel kigyelmed
megint?

Mire felelte Répási János kenetteljesen:

— Asszony, azt én teneked meg nem mond-
hatom.

— És ugyan mért? — pattant fel a kardos
asszonyság haragosan.

— Mert nem tudom.

— Hát mért nem kérdezte meg tőle, mikor
idehozta?

— Mert tudd meg, oktalan teremtés, hogy
Répási János nem lévén a szószaporítás em-
bere, nem elegendik a haszontalan részletek
szemelgető morzsolgatásaiba.

Ezzel aztán leült Répási egy hosszú asztal-
hoz, mely tele volt rakva félig üres palaczkok-
kal, poharakkal, kancsókkal, valamint üres

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

A MEZŐGAZDASÁGI MUZEUMBÓL. — Balogh Rudolf félvételei.

tálakkal, melyeken állati csontok fehérlettek,
szóval a déli lakoma romjait mutatta az asz-
tal, melynél mindössze néhány öreg mester
kvaterkázott, Répásiné asszonyom ellenben
nem pihent meg ezzel, sőt csak most ereszté
meg nyelvét kedvére, az öreg asszonyok felé
fordulva:

— Nem bánom én, akárki legyen, ha mind-
járt valamelyik áruhába öltözött Esterházy
is, de a mi szemtelenség, az mégis szemtelen-
ség. Hogy jut ahhoz Brozik uram, hogy viszi
a maga leányaihoz, mint valami megtalált
pecsérke-gombát? Ha már az urammal jön ide,
no ugy-e, azt hozta volna magával az illede-
lem, hogy nekem, vagy az én Katámnak mu-
tassák be, de nem, ide karikázik a csampás
lábaival és viszi a gyönyörű kisasszonyainak:
«Karolinka, Tinka, egy táncozt hoztam nek-
tek.» Hogy ki nem ég a szeme! Hiszen nem
azért mondom, mintha egy és más, az én Ka-
támnak kellene. Minden újjára három van.
Nem hogy táncoz, de valóságos kérő. De
nem adom ki a házból, hadd élje még egy
kicsinyt a világát, ugysis csak addig a mienk,
míg velünk van. Ember legyen, a ki kiemeli a
fészekből, azt mondom. Válogathatok, ráérek.
Egyetlen leány, mindene van. Szép ember jön,
engem ugyan el nem kápráztat, hiszen Kata is
szép, nemes ember jön, no hát Kata is nemes,
Répási de eadem, ügyes ember jön, ügyes a
leányom is, gazdag ember jelentkezik, ejh,
hiszen elég vagyona van a Katának, nem szük-
ség magát eladnia, okos ember kéri, Kata is
okos, hanem igen is, ha valami becsületes,
erényes ficzko akad, hát nem bánom, vigye
Isten hírével...

Ezalatt Noszty felakasztotta puskáját egy dió-
fára, s egy pár szót váltott a Brozik-leányok-
kal, kik édeskésen vigyorogtak a szeméibe.]

VADÁSZAT.

VIZI SZÁRNYASOK ÉS NEMES VADAK.

A MEZŐGAZDASÁGI MUZEUMBÓL. — Balogh Rudolf félvételei.

ÁLLAMI MÉNES BIRTOKOK ÉS A GÖDÖLLŐI KORONAURADALOM.

Táncoltak-e sokat?
— Csúrom víz az ingem, — selypíté Karo-linka.
— De szeretném látni, — tréfálkozott Noszty.
— No nézze meg az ember, mindjárt illetlenség kezd.
— Láttam önt az este, — panaszkodott a másik leány, — de maga rám se nézett.
— Nagyon el voltam álmosodva.
— Meg van a puská töltve? — kérdezte a vendéglős, a fegyver finom damaszt csövét vizsgálgatva.
— Az egyik csöve.
— Jó volna kilőni, — vélte Brozik úr, — az ilyesmi élénkíti a mulatságot, ez az én véleményem.
— Hát löjje ki!
Brozik úr leakasztotta és sokáig nézegetvén azt, czélzott vele erre felé, arra felé, ijesztgetvén vele a közellévőket, azután megkérdezte a vadásztól:
— Mit kell meghúzni, hogy elsüljön?
Noszty megmutatta neki, mire elsült a fegyver s nagy sikoltozás, ijedelem támadt, kivált az idősebb asszonyok közt, kik szintén több asztalt ültek körül. Csak hogy itt nem bor volt a czilinder-üvegekben, hanem kávé, melyet ott-honról hoztak s víz gyanánt hőrpengettek. A kannák citromos vízzel voltak megtöltve, azokból merítették a gavallérok a táncosnőknek s apró bögrékben szaladoztak vele. A mulatság folyt, de már lankadtan. Majd estefelé élénkül fel újra. Most délután lusták az emberek. Nagyobb része emészt a fák alatt, némelyek el is aludtak a gyepen és mélyen hortyognak, a mi furesán olvad bele a muzsikaszóba, mintha a brügónak lenne még egy melléhangja. Alig tiz-husz pár ropja még folytonosan a csárdást. Egyik-másik legény kidől, de viszont sorba állnak a pihentek s hop-hop, húzzad Rupit, hajrá Rupit, ha elszakad az a húr, megfizeti ez az úr... Délelőtt még sok mindenféle inger volt. Egy-egy szerelmes párocska, ha megúnta a táncot, szüretelni ment, s a venyigék között bujkálva, míg a szőlőszemeket csipegették egyenkint a lelógó fűrtök-ről, sok egyéb édességhez is alkalom nyílt. De most már le van tarolva a szőlő, nincs azon még egres se; Kóta Béni, a hetkye székállólégény, ki a táncosnője, Maecskás Terka kívánságára, hogy egy kis szőlőt ehetnek, felku-

ERDÉSZET

A MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUMBÓL. — Balogh Rudolf felvétele.

arcvonásaikba. Hanem a leányféle, az szépen megterem a műhelyek környékén is, mint a hogy a muskátli virít a cserépben, vagy a kocsi-kenőcsös skatulyában is, de az akác nem. A leányok itt is takarosak, tessék csak körül-nézni, egyik szebb, mint a másik, és ők nincsenek is még kifáradva, csak a frizuráik és a toiletteik mentek tönkre. A szoknya kiszakadt ráncaiból, a fodrok megtépve, czafatokban lógnak le, de hisz épen ez a szép, mert ez jelzi a kapós leányt, — a fehér ingváll piszkos a sok izzadt tenyértől, némelyik leányon ki is van égetve, mert a gavallér, ki nem fér a bőrébe s égő szivarral táncolja a mártogatást, táncosnője vállára hajlítván a fejét, hogy a női nyak illatától megmámorosodjék, akaratlánul, de sokszor selymaságból is odanyomja a szivar tüzes végét; fölszisszen a leány a fájdalomra s beáll a gyors beavatkozás szükségé, az oltás, — a mi nem kis gyönyörűség a tenyernek, mert hát biz az becúszik ilyenkor tilos helyekre is, ráfogván, hogy a tűz odább harapózott, — szóval alaposan kell eloltani. El is alszik aztán a terjedő tűzszikra az ingvállon, vagy a kacabájón, csak kormos szélű lyuk marad utána, de kigyúl a helyett az arczokon és a szemekben.

Hát bizony nem uralkodik valami nagy gyöngédség vagy finom modor. De hát kinek mi köze hozzá, mikor a leányok meg vannak vele elégedve és így is boldogok? Anyáik, nagyanyáik mind így mentek férjhez, — nem lehet hát az rozg szokás. A táncos legény nem megy a leányok csoportjához, mint az uraknál, hogy meghajtsa magát a kiszemelt előtt, hanem csak a felszemevel kacint, vagy a meggömbölytett újjával int öt-hat lépésről. Ha aztán a jelle több leány rezdül meg és habozás támad, fenhéjázó móddal jelöli meg az igazit...

— Te gyere ide, te kis kancsal...

Vagy a hol előkelőbb a levegő (a minő példál itt, a Findura szőlőjében), ott per «maga» vagy «kegyed» megy ilyenkor a megjelölés. «Maga kis dundi» (a mi iparos nyelven kövérét jelent), vagy «maga, maga, nagy szöske».

Régóta állt már a «piacozó» Tóth Mari is, mert piac az a szó szoros értelmében, a hol csak a «portéka» van kirakva. Az eladók. Ezek fölött tartanak szemlét a legények s sokszor

fumigative int egyik-másik a kezével, hogy egy se tetszik neki. A menyeeskének semmi helye a piacon. A ki menyeeskével akar táncolni, azt valahol másúnnen kell előkeríteni, s ez, mint a birka az usztatába, csak nagy húzódozva engedi magát elcipeltetni a tánc helyére, még ha úgy kopogna is a szemé egy-két forduló után. Úgy kívánja azt az illedelem, hát így csinálják.

Mari szerényen vonult meg valahol a harmadik sorban, meg se látszott kis finom arca a sok mindenféle gurgulya-fej közt. Egy-egy leányt kihúztak az integetések, vagy a kacintások mellőle is jobbról-balról, de neki nem akadt szerencséje. A mi nem csoda, mert igaz ugyan, hogy a szép arcz nagy segítség az ilyenben, meg a szép termet (ámbar azt nem látni a harmadik sorban), de vannak hatható-sabb emeltyük is, ilyen a nexus a mester-familiák és az ismeretség a legények közt; a hol leány van a háznál, ott rendszeren vannak legényalkalmazottak a műhelyben, a kiknek úgyszólván kötelességük megforgatni a gazda leányait. (Folytatása következik.)

HOGY SZERKESZTETTÉK 50 ÉV ELŐTT A «VASÁRNAPI UJSÁG»-OT?

(Adalékok az önkényuralom történetéhez.)

Közi: Endrődi Sándor.

Az alábbi levelet abból az időből közlöm, mikor kissé nehezebb volt lapot szerkeszteni, mint manapság. Nemcsak politikai, de szépirodalmi és ismeretterjesztő lapot is. A rendőrség szeme és figyelme ott volt mindenütt s argusi tekintetét gyakran igazi művészet volt kijátszani. De ép e körülmények közt váltak óvatossá, furfangosakká és leleményessé írók és szerkesztők egyaránt. Megtanultak úgy írni, hogy a látszólag közömbös sorok közt sejteni, sőt gyakran olvasni lehetett a láthatatlan, le nem írt gondolatot. A közönség pedig lassanként megtanulta a sorok közötti olvasás ravasz művészetét. A szerkesztők szinte magukhoz nevelték a publikumot s nem volna érdektelen tanulmány, ha valaki a Pester Lloyd-nak s utána a Pesti Naplónak az ötvenes évek elején közölt cikkeiből néhányat ily értelemben kimagyarázna és kommentálna. Falk Zsigmond és Kemény Zsigmond mestere volt ez előkelő tolvaj-nyelvnek, e «megfoghatatlan» stílusnak.

Pákh Albertnek, a «Vasárnapi Ujság» első szerkesztőjének alábbi levele némi világot vet ez iskolára, az írás kivételes művészetének e kényszerű gyakorlatára s éppen azért közlöm a «Vasárnapi Ujság»-ban, mert úgy hiszem,

A KIRÁLY A MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM MEGNYITÁSA UTÁN KOCSIBA SZÁLL.

hogy e lap olvasóit érdeklí a dolog legközelebről.

Megjegyzem, hogy a levél Katsóh József csekei plébánoshoz van írva s eredeti kéziratát Kende Béláné ő nagyságától kaptam ugyancsak Csekéről.

Pest, jun. 26. 1858.

Tisztelendő lelkész úr!

Ha a holnapi napon megjelenendő (26. számú) «Vasárnapi Ujság» Ön kezéhez érkezik, bizonyosan csodálkozva fogja Ön abban a Kőlcsey-féle emlékünnepéről szóló tudósítás második részét olvasni. Nagy különbséget fog Ön találni a megjelent cikk s az Ön által beküldött tudósítás között. Kénytelen vagyok Ön szíves türelmét igénybe venni s a metamorphosis kényszerűt indokait röviden kimagyarázni.

Az itteni cs. k. rendőrségnél, mint sajtóhatóságnál, mintegy félvéssel ezelőtt egy felsőbb rendeltet publikáltak a hírlapszerkesztőknek, minélfogva szigorúan el vannak tiltva minden oly nemű adakozási felhívástól, gyűjtéstől és lajstromozástól, a mihez a felsőbb engedély nem adatott meg. E részben nagy a szigorúság s már nem egy collégám égette meg a kezét. Ön tudni fogja, mennyi veszedelemnek van kitéve egy hírlap élete s mennyi óvatosság kell hozzá, hogy ez oldalról ne veszélyeztessük.

A felsőbb helyről nem engedélyezett dolgok közé tartozik többi között a Vörösmarty és Lendvay emlékszórára való adakozás s ez adakozásnak köz-híré tétele.

Május 22-én kelt nagybecsű levelében Ön Kende

Lajosné ő nagys. megbízásából 104 pfrtot küldött be hozzá, mint a «Vasárnapi Ujság» szerkesztőjéhez oly czélból, hogy ezen a Kőlcsey-féle emlékünnepén gyűjtött hazafiúi adakozást lapunkban közzététel után a fent említett két emlékszóbor pénzalapjának szolgáltassam által.

Nagy örömmre s megnyugvásomra szolgált volna Ön kívánatának egész kiterjedésében megfelelni. Kérdezősködtem, kapacitáltam az illető helyeken, ki akartam kényszeríteni a lehetőségét. A napok és hetek multak s hosszú kísérleteimnek azon eredménye lett, hogy biztos kilátással nyílt az iránt, mikép ha Ön cikkét változtatlanul kiadom, egyrésztől lapunkat éri érzékeny büntetés, más részről pedig a 104 pfrtyi összeg azonnal oly kezekbe vándorol át, a melyekre a tisztelt adakozók álmukban sem gondoltak.

Legjobb expediensnek látszott ennél fogva úgy adni ki a cikket, a mint az a «Vasárnapi Ujság» idézett számában olvasható. Adjuk az emlékünnepélynek egy egyszerű, de megható rajzát s közöljük — az illetők megnyugtására — az ez alkalommal történt adakozások jegyzékét is. Csak azt nem mondjuk, hogy ez adakozások mire történtek, s azt nem, hogy ez összeg itt van a szerkesztőség kezei között. Ez látszott egyedüli módnak, tudatára adni a tényt a közönségnek, a mit tenni minden áron akartam, mert a közel mult időkből, a midőn a hazafiúi láng itt-ott már kissé lohadni kezd, — egy-egy szebb, nemesebb tettet felmutatni nem tudunk. Igen sajnálhatjuk, hogy a tudósításnak egyik legényesebb, legszebb pontja ez által kimaradt, de itt más menekülés nincs s én még attól tartok, hogy utólagosan kérdőre vannak: miféle irodalmi czélok voltak azok, mikről ama tudósításban oly rejtett alakban szó van?

Azzal vigasztalódhatunk most, hogy a czél azért mégis el lesz érve, s a 104 pfrt két egyenlő részben mégis a Vörösmarty s Lendvay szórára fog fordíthatni.

Soraimmel azért várokoltam oly sokáig, hogy e részben is teljes megnyugtatóssal szolgálhassak. Fájdalom, hogy ezt még most sem tehetem. A Vörösmarty szórának ügyét Deák Ferenc kezeli, ugyanaz, ki az özvegy és árvák számára — minden felsőbb engedély közbejötté nélkül — oly tiszteletreméltó összeget tudott összerakni. Az Ön által küldött összeget is Deák Ferencnek akarom és fogom átadni. De ő jelenleg nincs Pesten s megérkezését meg kell várom. A mi a Lendvay szóbot illeti, ennek — épen azért, mert az illető engedély hiányzik s minden ilyes választmány vagy társulat alakulása akadályozva van — még sem pénzalapja, sem formális kezdése nincs. Mint halom, néhány csekélyebb adakozási összeg gyűlt be innen-onnan, mit az illetők biztos hely hiányában, a Nemzeti Színház igazgatóságához adtak be. Ki áll jót, hogy innen, mint amolyan nem sanctionált, nem engedélyezett pénzt, egyszer csak máshova viszik, oda, a hova nem való? — Azért tehát várunk kell itt is, míg kedvezőbb alakulnak a dolgok.

Addig is van szerencsém Önnek jelenteni, hogy a fentebbi czélokra küldött 104 pfrt ideiglenesen igen biztos helyen, a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalában van letéve; alig várom az alkalmat, hogy azt rendeltetése helyére átszolgáltassam. Sietni fogok azt annak idején Önnek tudatára adni.

JÓZSEF FŐHERCEG ÉS AUGUSZTA FŐHERCEGASSZONY MEGÉRKEZÉSE A MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM MEGNYITÁSÁRA.

Kérem Önt egyszersmind, hogy e soraimat addig is nyugtatványképen elfogadni sziveskedjék. Hazafüli nagyrabecsülésem kinyilatkoztatása mellett megkülönböztetett tisztelettel

Tiszteletendő Urnak alázatos szolgálja
Pákh Albert
a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» szerkesztője.

FERENCZ JÓZSEF MAGYARORSZÁGON.

— Ötven év előtt. —

Politikai következményeinél és társadalmi hatásánál fogva egyaránt nagy volt a nevezetessége annak a királyi látogatásnak, melyben Ferencz József koronázatlan császár, nejevel, Erzsébet királyasszonnyal 1857 május 4-ikén a fővárost és Magyarországot részesítette. A magyar sajtó az ötvenedik évforduló alkalmával egy pillanatra megállt ennél a dátumnál, mely kétségtelenül nagyon alkalmas a ma már kevésbé ismert diplomáciai fondorkodások felidézésére és ez eseményből következő tanulságok elemzésére. Az 1857-iki császárlátogatás tudvalevőleg az osztrák diplomácia, különösen pedig a Bach Sándor miniszter műve volt. Tervszerű előkészítéssel célja volt ennek az utazásnak a külföld figyelmét Ausztria megerősödött tekintélyére és hatalmára terelni, — másik oldalon pedig a magyarság értelmi és közjogi politikájában végbement átalakulásokat feltárni. A hetekig tartó örömmünnepélyek világításában az osztrák diplomácia rámutatott a külföld előtt a birodalmi politika bűbajos varázsára. Ime, nincs többé elégedetlen magyar nép, nincsenek többé forradalmi törekvések Magyarországon. Kossuth igazgatásaira senki sem hallgat többé, mert a nép és a nemzet okult a multakból s feltalálta érdekeinek érvényesülését a Habsburgokkal való szövetségés tényében.

A királyi pár az udvarhoz tartozó főhercegek, főhercegnők, méltóságok és előkelőségek kíséretében 1857 május 4-ikén délután négy órakor érkezett hajón a fővárosba. Innen kezdve a hivatalos ünnepek folytonos sorozatában telt el a királyi pár fővárosi tartózkodása. A hivatalos lap ünnepi papiroson, külön kiadásban, aranyozott szegélyű közlésekkel jelent meg s a császár és a császárné számára költői üdvözlétekről is gondoskodott.

A KIRÁLY ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSI ÜNNEPELYÉN.

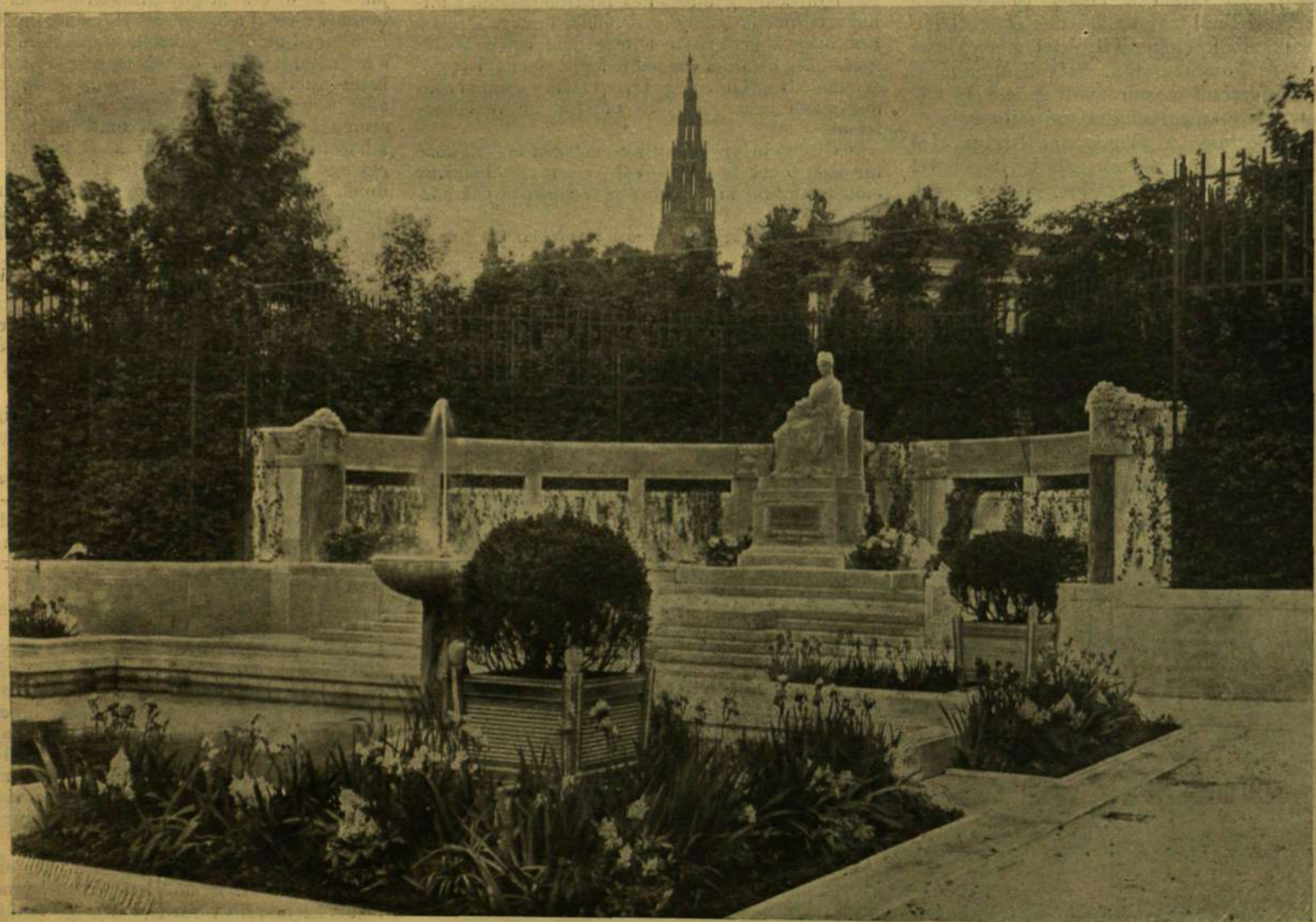
Üdvözlégy szép császárné, a Birodalom anyja, Reményink hajnalcillaga Örömeink hajnala.

Ez a strófa szolt a császárnéról, de nem maradt mögötte a másik sem, mely így hangzik:

Üdvözlégy ifjú Császár, a Birodalom atyja: Koronádat a boldogság Napja ragyogtassa.

A poéták lázongani kezdtek. Ki merte ezt a verset írni? Kutatták a szerzőt, keresték a felbujtót, de mire kiönthették hazafias keserveiket, már megjelent a többi lapokban is vagy az üdvözlő vers, vagy az üdvözlő czikk, a cenzúra

szigorú követelésére. Az ország nem hivatalos elemei között ilyen volt a hangulat a császári pár látogatásakor. De az is kétségtelen, hogy kissé megenyhült az elégtelenség ama császári rendeletek után, melyek a körutazás első napjai multával a hivatalos lapban már nyilvánossá tettek. Ezek között is mindjárt a legfontosabb: a politikai bűnösök és elítéltek amnesztíája, ezzel a vezérmotívummal: «Örökre feledés fátylár borítom egy szomorú mult politikai tévedéseire.» Ezután következett a József nádor emlékének megörökítésére vonatkozó rendelet. Utána a budai királyi palota felépítésére kiírt adópótlékok beszűntetése és a begyűlt, közel egy millió forintra rugó összegnek országos ezélokra való átengedése. Bizony ez a sokféle engedmény, bármi nemes intenczióból fakadt, nem az erős, hanem a meggyöngyült Ausztriát mutatta, melynek szüksége van a magyarság megnyerésére s nem lehet el ama támogatások nélkül, melyekben valamennyi birodalmi válság alkalmával a magyarság részéről részesült. A nagyhatalmi állás rendületlen szilárdságának igazolására Beck miniszter még egy kalandosabb vállalkozásba is bebocsátkozott. «Visszapillantás» czímen könyvet írt a birodalmi politika dícsőítésére, az emigráció diszkreditálására és saját kormányzatának felmagasztalására. A könyv megjelenése után heves sajtóháborút indítottak meg az emigránsok a külföldi lapokban, nemsokára pedig megjelent a Szechenyi «Blick»-je, mely a legszenvedélyesebb tiltakozás volt az osztrák kormányzati módszer erkölestelensége ellen. Az 1857-iki látogatást ezek a leleplezések egyszerre megfosztották minden komoly látszattól és erkölesi hiteltől. Ausztria nem titkolhatta többé a külföld előtt gyöngeségét s az 1859-iki harcok, majd az olasz forradalom alatt szenvedett vereségei folytonosan újabb és újabb gyöngesé vetettek fényt. Egyik válság a másik után érte, egyik bonyodalomból a másikba sodródott bele s mikor már megjárta kálváriájának összes stációit, akkor jött rá, hogy bölcs igazság van abban a tanácsban, melyet Szechenyi és a kiegészítés sorsáért aggodók már 1857-ben, a királyi látogatás után ajánlottak, t. i. az alkotmányos élet helyreállítását. Kilencz évi késéssel megjött azonban ez is, de már ekkor Ausztria egy vereséggel gazdagabb lett.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ MOST LELEPLEZETT SZOBRA BÉCSBEN.

A HÉTRŐL.

A művelt külföld. A mult pénteken, mikor a képviselőház néhány forróbb vérű tagja kiszorította a törvényhozás terméből a nemzet-sértő Vajda-Vojvod Sándort, már biztosra vehette mindenki, hogy huszonnégy órán belül megtörténik az «apellálás a művelt külföldre.» Nem telt belé huszonnégy óra és a főlebbezés csakugyan meg is történt, a mint hogy megtörténik minden alkalommal, a mikor a nemzetiségi urak valamin rajtaveszitenek. Hogy a művelt külföld hanyatt essék a megbotránkozástól azért, mert Vajda Sándor nem szidhatja büntetlenül a magyar nemzet törvényhozásában a magyar nemzetet, ezt a többek között azért se hiszszük, — mert a művelt külföldnek erre nincsen semmiféle joga. A művelt külföld parlamentjeiben estek már meg sokkal czífrább és csatogóbb, sőt dörgőbb dolgok is, mint a miénkben. A nyelvrendeletek tárgyalásakor, Badeni gróf kormányzása idején, a bécsi képviselőházban olyan veredések folytak, a melyet külvárosi csapások közönsége is csak kivételes alkalmakkor, nagy ünnepek délutánjain produkál. A haját meg a szakállát czibálták egymásnak a törvényhozó urak. A francia kamarában Constans belügyminiszter pofonütötte D'Aubry grófot és Syveton képviselő hasonló barátságatlanságban részesítette André hadügyminisztert. Az olasz képviselőházból ez előtt néhány nappal egészen úgy tessékelt ki egy képviselőt, a kiről kiderült, hogy a birhedt *camorra* sötét alakjai közül való, mint a magyar parlamentből most Vajda-Vojvod Sándort. Mindezt nem azért hozzuk föl, mintha a parlamenti élet kívánatos elemének kívánóknak igazolni az ilyen jeleneteket; csak azért, hogy az ilyen főlebbezéssel való fenyegetőzés üres voltára rávilágítsunk. Se olasz, se osztrák, se francia részről nem olvastunk annak idején ilyen apellálást, egyszerűen azért, mert egy szabad és művelt ország a maga közéletében fölvetődő jelenségek illetékes bírójául nem ismerhet el mást, mint maga-magát. Egy nemzet, a mely szabad és független, nem áll semmiféle művelt külföld gyámsága alatt és magán kívül más főlebbezési bíróságot nem ismer. A mi a magyar parlamentben történik, legyen az helyes vagy helytelen, annak bírja maga a magyar nemzet. Nem a művelt külföld, hanem a művelt belföld. A magyar nemzet nagykorú és megvan minden joga rá, hogy magát a művelt nemzetek közé számítsa. A kik tehát itt történt dolgok illetékes bírja gyanánt a művelt külföldet szokták emlegetni, csak a maguk kiskoruságának vagy roszhiszeműségének vagy mind a kettőnek adják bizonyosságát.

Vidéki újságírók. A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége a héten ünnepelte meg alakulásának és fennállásának első decenniumát. Most tíz esztendeje annak, hogy a kisebb és nagyobb vidéki központok életének krónikásai a maguk közös érdekeinek védelmére és fejlesztésére seregbe szervezkedtek. Magyarország centrális berendezésű ország és a centruma Budapest. Olyan óriási kihatású, domináló szerepe az ország egész közéletére, úgy politikai, mint kulturális téren egész Európában talán még csak Párisnak van, mint a magyar fővárosnak. A főváros hatásával harmónikus a fővárosi sajtó hatása is jelentőségben és kiterjedésben. Németországban vagy Olaszországban a sajtónak egy kizárólagos országos centruma nincsen. A legsúlyosabb szavú német birodalmi lapok Frankfurtban és Kölnben jelennek meg, ezeket tekintélyben egyetlenegy berlini lap sem előzi meg. Olaszországban a milánói *Secolo* vagy *Corriera della Sera* és a nápolyi *Mattino* éppen olyan hatalmas, nagy újságok, mint a római *Tribuna* vagy *Giornale d'Italia*. A mi sajtóbeli állapotaink ebben a tekintetben inkább a francia sajtó helyzetéhez hasonlítanak, a hol országos szerepük csak a párisi lapoknak van. Nem valószínű, hogy ezt a helyzetet, a mely történelmi fejlődés és politikai berendezkedés folyománya, a jövő is megváltoztatná. De azért a magyar vidéki sajtónak még mindig igen nagy, igen hasznos, és a milyen terhes, olyan nemes föladata van vidéki városaink politikai, társadalmi és kulturális életének fejlesztésében. A munka, a melyet a vidéki újságíró

végez, szinte példátlanul sokat kíván az emberétől fáradozásban, odaadásban, bátorságban és tapintatban. Egy nagykövet mondotta egyszer, hogy két igen nehéz mesterség van. Egy nagy állam diplomatájának lenni, vagy egy kisebb város zsurnalisztájának. Mert mind a kettőnek ezernyi érzékenységgel kell számolnia. Ha egyforma nehéz is a két mesterség, bizonyos, hogy nagykövetnek lenni mégis háládatosabb foglalkozás. Jobban is honorálják. Nem esoda tehát, ha nem csupa olyan ember lesz vidéki újságíró, a ki nagykövet is lehetne. De hogy azért a vidéki újságírók zöme jól, lelkesen és sikeresen teljesíti a maga igen nehéz föladatát, annak kész bizonyága a vidéki sajtó állandó fejlődése, egy esomó kitünő lap, a melynek csak a dátuma vidéki, de nem a színvonala olyan, a milyet az a bizonyos *metropolis-gyóg* ezzel a szóval jelezni szokott.

A boldogság kodifikátorai. Közel két esztendeje dolgozik egy jogtudósokból és írókból alakított hetes bizottság Párisban a házassági törvény reformján. Nem akarják elsieitni a dolgot, a melynek a végzésére öt éves terminust kaptak, pihenő és meditáló szüneteket tartanak, jókora pauza után a héten láttak megint dolgozoz. A házassági törvény reformja a házassági intézmény reformja kíván lenni, mert új szempontok és állítolag megfelelőbb erkölesi fölfogás szerint itéli meg ezt a legjelentősebb emberi szövetekezést. A francia lapok a *boldogság kodifikátorainak* nevezik a reformbizottság tagjait, a kik azonban maguk nem valami erősen biznak benne, hogy sikerülniük fog megtalálni és paragrafusba formálni a boldogság biztos elemét. Az egyik kodifikátor Paul Hervieu a világhírű író, nagyon érdekes,

és meglehetősen melancholikus nyilatkozatot tett elmékedésének eredményéről. Arról — jelentette ki — le kell mondanunk, hogy a boldogságot intézménynyé tudjuk fogalmazni, akár a házasság, akár bármely más kötelek formájában. Intézmények adhatnak az embernek védelmet, támogatást, adhatnak módot a boldogulásra is, de paragrafusokkal boldogságot se termelni, se biztosítani nem lehet. Ezt az erőt egy az emberinél emelkedettebb hatalom tartotta fön magának. Nem is arra törekednek ők, hogy a házasságot boldoggá tegyék — ennek az elemei nem állnak rendelkezésükre — hanem csak arra, hogy lehetőleg megszabadítsák a boldogtalanság tragikumától. A boldog házasságok nem is szorulnak semmiféle reformra, mert ezekben minden kötelek becses és áldott biztosítéka a legnagyobb földi jónak: a reform mediczinája után csak a boldogtalan házasságok sóvárognak, ezeket pedig boldog frigygyé varázsolni semmiféle törvény nem tudja. Olyan reform, a mely a boldogtalan házasságok tömegét csökkenti, igenis lehet; de olyan, a melyik boldoggá tenne csak egy boldogtalan házasságot is, nem képzelhető. Mert semmiben so vagyunk olyan járatlanok, olyan tudatlanok, mint a boldogság tudományában. Ennek a tudományának a törvényei még mindig a véletlenség kezében vannak: kodifikátorai még meg nem születtek. A boldogtalan emberek esengő lélekkel keresik; a boldogok szívükben érzik, de kimondani nem tudják.

Cerberó. A koronázási jubileum alkalmából került az újságokba ez a név, a melynek egykori viselője már régen a földé, ha ugyan a börtönből nem csináltak nyergert vagy szíjjat. Mert Cerberó ló volt: ama kiválasztott négy-

PIPACSKOK. — Neogrády Antal rajza.

A JUNIUS 15-IKÉN MEGNYILÓ MÁSODIK HÁGAI BÉKEKONFERENCIA PLAKETTJE. — Az orosz kormány megbízásából mintáta Szirmai Tony.

lábaik közül való, a melyeknek nevezetes szerepet szánt a história. Nem a turfkronika, hanem valóságilag maga a történelem. Cerbero nem a versenypályákon szerepelt; ennél sokkal méltóságosabb volt a carriéreje. Cerbero volt az a paripa, a melyen Ferencz József király ez előtt negyven esztendővel a koronázás alkalmával lovagolt. Ez a dicsőség egy részleges festi halhatatlanságot is szerzett neki. Mikor kimult, farkát és sörényét levágták és a bécsi udvari istállók muzeumában helyezték el azokkal az ezüstpatkókkal együtt, a melyeket akkor a lábain viselt. Cerbero életrajzában, a melyet most elmondanak a lapok, van egy momentum, a mely megérdemli a filozofáló hajlandóságú emberek figyelmét. Ez a paripa — éhen halt. Nem a nyomorúság döntötte az éhezők sorába, hanem az önéretnek és a kötelességtudásnak egy olyan eszményi mértéke, a mely két lábán járó élőlények alakjára is vajmi ritkán szegi a tragikum zománczát. Cerberónak ama dicsőséges szereplése egyben az utolsó szereplése is volt. Egy paripának, a mely koronázásra vitt egy fejedelmet, bizonyára bajos olyan munkát találni, a mely méltó legyen a múltjához. Nem is találtak. Cerbero többé nem kapott munkát és foglalkozást. Az ő életének tartalma 1867 június 8-ikán befejeződött. Nem maradt más hátra a számára, mint pihenni a babérjain, heverni ragyogó boxában és fehér márvány jászlaból magogatni a finom zabot. Hasonló sorsot a maguk életének megfelelő föltételei között a kétlábaik nem találnak elvisehelhetetlennek. Cerbero azonban igen szimpá filozofiajú lény volt. Ő még annál az igazságnál tartott, hogy enni csak annak illik, a ki dolgozik. És minthogy nem dolgozott, úgy érezte, ahhoz sincs joga, hogy egyék. Cerbero tehát nem evett. Hasztalan zizegett márvány jászlabában a finom abrak: Cerbero nem kért belőle és nem volt rábirható, hogy egyék. Ime, egy kiváló léleknek nagyszerű tragikuma, a ki elpusztult egy oly dicsőségben, a melynek jutalmát a maga számára túlságosnak ítélte. Ékkora szerénység igazán csak — négy lábán állhat meg. De még így is össze kellett roskadnia.

TATÁRRABSÁG.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta PEKÁR GYULA.

A trónörökös szeme még egyszer végigfutja a sort, aztán kajánul mered rá ép a szerencsétlen Bezzegh Pistára. A tolmács aggódva lesi a Nagyrúr méltóságos szavát:

— No, hogy vagytok, ebek? Jól bánik-e veletek az emberséges Ak-Mirza?

Bezzegh Pista tétován néz a társakra. És Tholdalagit majd a guta üti, mikor a hebegő, alázatos választ hallja:

— Hát igenis jól volnánk, felséges uram, és

emberségesen bánik velünk Ak-Mirza Ő Nagysága . . .

No ugyan röhögnek a tatárok! Maga a Nureddin is ördögien kacag fel:

— Úgy? Gyáva ebek, ti hát akár örökre is itt maradtok? No majd lesz gondom rá, hogy vágyódjatok egy kicsit háza. Majd megcsiklandoztatlak én benneteket!

Gógösen int a tatár Nero. S mialatt a szerencsenek a rabokhoz futnak, még hozzá teszi:

— És most legalább majd azt is kivalljátok, hogy ki mennyi váltságdíjra képes! Vagy behaltok, vagy ígértek becsületes sarcozt. És a mit most ígértek, szent lesz az, mint a Mohamed szava, — alább nem szabadultok!

Hát tanult pribékek azok a szerencsenek; tüzes vassal a kezükben oly félelmetesen vetik magukat áldozataikra, hogy a legtöbb rab már az első rémület hatása alatt önkénytelenül elárulja igazi kiváltát. Csakhogy a kintől szabaduljon, mindenik nyomban ígér valamit, — ám míg a szolgafélék csak száz-százötven aranyra tartják magukat, addig a meglepett nemesek mindjárt hat-hétszáz tallért ajánlanak.

— No lám, — mosolyog a Nureddin, — sikerült az első fogás! Immár sejtjük, ki a szolgál, s ki az úr. Tovább!

Nem kell tanítani azokat a pribékeket, tisztában vannak ok a mesterségükkel! Visszavetik a máglyára az egyelőre csupán íjlesztőnek használt tüzes vasakat és más fortélyos biztatással srófolják feljebb a váltságdíjat. Hamar csinálják. Ime, hátrakötött kézen-lábon lógnak már a bitőről öreg Putnok uram, meg Vér György, derekukról nehezékek temérdek szikla csüng alá kötélben. Szombath Ferkót és szolgatársait már deresre húzták és csattog hátukon a szöges korbács. Szalánczy Gábort üstökénél fogva akasztották fel, talpa alatt kicsike tűz lobog; szomszédjában most tépik ki a Szüts uram szakállát melegvíz nélkül. Vaydának izzó vasat kell szagolnia, de ezalatt a két keze újait hüvelyk-szorítóval zúzzák . . .

A kövér trónörökös éledegre nézi mindezt. Van eredmény: a kinban ordító szolganéppel már ötszáz aranyra rúgtatták a sarcozt.

— Tovább! — rendelí Ak-Mirza, — még huszonötöt rá . . . no, igérsz-e most hat-százat? . . .

Így megy ez a srófolás az uraknál is, csakhogy ott már három-, négy-, öt-, sőt hatezer arany körül alkusznak. A kinok minden újabb szigorításra százakkal viszi feljebb a sarcozt, sőt Vayda a hüvelyk-szorító utolsó erős csavarintására ezer tallérral ígért többet. A ki el-

ajul, azt pihentetik, de a vízzel való fellocsolás után újra kezdődik a vallatás. Persze egymás ellen is vallatják a rabokat . . . Valamelyik szerencsétlen kiböki, hogy Vér György gazdag ember, — no erre persze maga lép hozzá a rettenetes Nureddin. Fokozatosan nehezítik a súlyt a kézen-lábon hátrakötve lógó ember dereka körül.

— Anyám, édes anyám! — tör ki a szegény ifjú Vér György.

— Tízezer arany! Megadod-e?

— Megadná ő, ámde az újabb súlyra roppan a derék és szakad a bitő kötele is. Dülledt szemmel, elkékülve, arczra bukik a homokba. A hájas felség mérgesen rúgja még egy darabig a mozdulatlanul fekvő testet:

— Felelsz-e hát, kutya?

Végre Ak-Mirza is az áldozat fölé hajlik:

— Felség, kifogott rajtunk az eb: megdöglött! A pokolba is, — teszi aztán hozzá boszúsan magának, — tízezer aranyat vesztek! . . . Te Achmed pribék, vigyázzatok, — az az öreg is kékül már ott!

Hamarosan leakasztják öreg Putnoky Zsigát. Ő jobban állta a torturát, de az ágyéka bizony neki is kiszakadt s az eleven bele kijött.* Hát a jó Szalánczy? Nála is kissé túlságba ment a Nureddin buzgalma: a két lába feketére égett. Haldokolva rángatózik a földön:

— A mátkám, édes mátkám! . . .

*

Fáj a vesztett sarcoz a tatároknak, dühös Ak-Mirza, de dühös a maga hibájáért a kövér Nureddin is. És növekvő haraguk a szegény Szabó Gazi személyében talál méltatlan czéltáblára.

— A fejedelem bolondja, — szól Ak-Mirza.

— Ahá! — vigyorog a trónörökös, — no bolond, most majd minket mulattass egy kicsit. Hát kivált-e téged Rákóczy György?

— Dehogy is váltja ki, — röhög Eszin Cselebi, — nem váltja ki ezt senki. E mellett hitvány, beteg ember, — hasznavehetetlen személy . . .

— Dehogy is hasznavehetetlen, — kiált a Nureddin, — az ő kínjai hadd figyelmeztessék a többi, hogy sürgessék otthon a váltságdíját. Ebek, ide figyeljétek!

Int a hájas zsarnok, s a következő perczben már villa nyelére ültetik** Szabó Gazit: két azsag égő fa alatta, két lábán egy-egy rengeteg kő s a két kezét kétféle vontatják. Ezalatt egy

* Saját szavai szerint. Lásd Szemere Pálnéhoz írott levelét: Deák Farkas, Századok. 1886. 657. lap.
** A kínzás egyéb módjaira nézve ugyanott.

harmadik pribék tüzesített késsel finoman hasítja a szíjját a hátából.

— No, mondjad már azt a tréfát, — röffent a Nureddin.

A tatárok a hasukat fogják. Ám szegény Gazi már oly gyöngye, hogy kiáltani se tud. Csak a szemhéjai rángatóznak és szederjes ajkai vonaglanak.

— No, mégse mondd? Ha jót mondasz, életedet mented. Csiklandozzátok csak kicsit jobban!

A pribékek e perczben rántják le a hasított szíjját a hátáról. Gazi szeme megegyeszer kigyul s egy utolsó rettenetesen ordít:

— Mondom már . . . mondom azt a tréfát! . . . — No halljuk!

S az örökké vig bolond most az egyszer halálosan komolyra válik. Dühödten köp a szemébe a közel álló Nureddinnek s azt, a mit senki se mert volna, bátran bömböli arczába az igazat:

— Eb tatár, kutyafejű, — a keresztyén Mindenható verjen meg, hájas pöfeteg!

A következő perczben már húzzák a Gazi mérész nyelvét a szájából, — csapann a tatár olló s földre hull a véres húsdarab. A Nureddin elképedve törli meg az arczát, aztán rekedten kiált:

— Eh, unom már, — csapjátok le a fejét!*

*

A bolond feje ép a Tholdalagi lábához gurul oda a gazos homokban. Kinban feszül a Mihály teste is, de hősien tartja magát. Tízezer aranyat ígértettek már vele, — no most talán majd levezik a czövekről. Ám ép e perczben kétségbeesett kiáltás hallatszik a tőle negyedeknek álló bitőtől. Az ellene vallatott Szombath Ferkó nem bírja tovább. Véres temporáról ollóval metelik most a húst.** Kiböki:

— Igenis, az ő szolgálja vagyok . . . Igenis főember az uram . . . Igenis nagy úr . . . jaj! — A nevé? Csipkedjétek csak azzal a tüzes vassal . . .

Szombath Ferkó ura felé pillant. Mintha bocsánatáért esdene . . . Aztán elárulja:

— Tholdalagi Mihály!

A Nureddin diadalmasan tekint Ak-Mirzára: — No lám, hazudtál, jó Mirza, van főember a rabjaid közt, és pedig a javából!

— Felség, hogyan tudhattam volna én?

— Jó, jó, megbocsátok. — Tholdalagi Mihály, — ez az, a kit én keresek! Viszem magammal Kemény Jánosékhöz a bakcse-szeréji Zsidó-Várba. No de előbb beszéljünk vele okosan. Szorosabbra azt a kötelet! . . . Most már ötvenezeren kezdjük, Tholdalagi uram!

A többi hamar ment. Pár percz múlva eszméletlenül oldották le Mihályt a czövekről. A Nureddin odaszólt tibájának:

— Irjad: hitere hatvanötezer aranyat ígért. És most locsoljátok fel.

Föléje hajolt:

— Te meg, hallod-e, siess a gyógyulással! Most majd irhatsz a feleségednek . . .

Ezzel vége is lett volna a vallatásnak. A trónörökös körülnézett az ítélet helyén. Vér György, Szalánczy és Szabó Gazi csonkított tetemei ott feküdtek a kínzó-czövekek mellett, a többi nyögő rabot pedig ép akkor hordatta vissza Ak-Mirza a verembe. A perzselés büzzével együtt fojtó vérszag áradt fel a krimi ég iránt, melynek azurja változatlan derével káprázott továbbra is Tayhan felett.

— És most — fejezte be a Nureddin, — irjátok fel kémeink számára a Tholdalagi ko-

* A rabok lefejezéséről, lásd: Teleki Mihály levelezése, I. kötet, 524. lap.

** Deák Farkas fentebb idézett rableveleiben.

ronkai várát is. Azok a kémei el fognak menni oda is és majd kitudakolják a vagyonai állapotját. Hátha még többet fizethet? . . . (Folytatása következik.)

A VIDÁMSÁG HÁZA.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Wharton Edith; angolból fordította Schöpplin Aladár.

Beszéd közben széjjel oldotta a csomagot és elővett belőle egy levelet, s az asztalra tette maga és Lily közé. A mint mondotta, a levél két darabra volt szakítva, de gyors mozdulattal összerakta és lesimitotta a két szeletet.

A felháborodás hulláma csapott át Lilyn. Valami olyan aljasságot érzett magával szemben állani, a melyről az emberek suttogni szoktak, de a melyről sohasem hitte, hogy bele fog keveredni az ő életébe. Undorodva lépett hátra, de lépését megakasztotta egy hirtelen fölfedezés: Peniston asszony csillárának fényénél megismerte a levél kézírását. Nagy, szakadozott betűk voltak, férfias vonásokkal, melyek azonban csak félig rejtették el gyöngeségüket és a halvány színű papírra irt szók úgy csengettek bele Lily fülébe, mintha csakugyan hallotta volna őket.

Az első pillanatban nem fogta föl a helyzet egész fontosságát. Csak annyit értett meg, hogy előtte van egy levél, melyet Dorset Berta irt Selden Lőrincznek. Nem volt kelte, de a tinta feketeségén meglátszott, hogy nem régen iratott. A Haffen asszony kezében levő csomag bizonyára több ilyet is tartalmaz, — lehet vagy egy tucsat, a csomag vastagságáról ítélve. A Lily elébe tett levél rövid volt, de néhány szava, a mely benyomult Lily agyába, mielőtt tudatára jött volna, hogy olvassa őket, hosszú históriát mondott el, olyan históriát, a melyen a legutóbbi négy év alatt a levél írójának ismerősei sokat mosolyogtak, vállukat vonogatva, nem látva benne egyebet, mint a «jó helyzetek» egyikét a világi komédiában. Most Lily elé tűnt a másik oldala is: a vulkanikus alsó réteg, a mely fölött a találgatás oly könnyedén elcsiklik, míg az első kitérés sikoltásra nem fordítja sugdoszását. Lily tudta, hogy a társaság semmiért sem haragszik meg annyira, mint ha olyanoknak adta védelmét, a kik nem tudták hasznát venni: a társadalom azért bünteti meg a bűnöst, a kit tetten értek, mert napvilágra hozta az ő elnézését. És ebben az esetben nem volt semmi kétség a dolog kimeneteléről. A Lily világának ködöse kinyilvánította, hogy az asszony viselkedésének egyedül bírása a férje: teljesen fölötté áll a gyanunak, a míg a férj helyeslésének vagy közönynek védő födele alatt áll. De az olyan indulatos embernél, mint Dorset, szó sem lehetett a megbocsátásról, — az asszony levelének tulajdonosa egy mozdulattal feldöntheti existenciájának egész szerkezetét. És micsoda kezekbe jutott Dorset Berta titka! A véletlen ironiája egy pillanatra valami zavaros diadalérzést vegyített Lily modorába. De az undor volt az uralkodó: minden ösztöne, az izlése, a nevelése, a veleszületett skrupulusok, mind tiltakoztak a másik érzés ellen. Legerősebb érzése a személyes bemozoltság érzése volt.!

Odább ment, mintegy hogy lehet a legnagyobb távolságot teremtsen önmaga és látogatója között.

— Semmi közöm ezekhez a levelekhez, — mondta. — Fogalmam sincs róla, mért hozta őket hozzám.

Haffen asszony merően szembenézett vele. — Megmondom miért, kisasszony. Elhoztam őket önnek, hogy vegye meg, mert másképen nem tudok pénzt keríteni és ha nem fizetjük ki a házbérünket holnap estig, ki fognak benünket dobni. Soha azelőtt ilyesfélét nem tettem és ha ön szólna Selden úrnak vagy Rose-dale úrnak, hogy az uramat vegyék vissza a Benedikbe, — láttam, hogy beszélt Rosedale úrral a lépcsőn, mikor a Selden lakásából jött . . .

A vér fölszállott Lily homlokáig. Most már értette: Haffen asszony azt hiszi, ő a levelek írója. Haragja első rohamában esőngötni akart, hogy dobja ki ezt az asszonyt, de egy homályos impulzus visszatartotta. Selden nevének

említése új gondoltsort indított meg benne. Dorset Berta leveleihez neki nincs köze, kerüljenek oda, a hova a véletlenség árja viszi őket. De Selden menthetetlenül bele van keveredve sorsukba. A férfiak nem sokat szenvednek ilyen ügyektől és a divináció fellobbanásának ebben a pillanatában, a mely Lily agyában kinyilatkozta a levelek tartalmát, tudatára juttatta azt is, hogy könyörgés van bennük — többször ismételve, tehát feleletet nem kapva, — egy olyan kötelek felújítására, a melyet az idő szemmeláthatóan meglazított. Mindazáltal az a tény, hogy a levelezés idegen kézbe jutott, Seldent a hanyagság vádjával sujtáná oly dologban, a melyben a világ a hazugságot a legkevésbé tartja megbocsáthatónak; és még ennél komolyabb következtetést is kell meggondolni, a hol olyan ingatag mérsékletű emberrel van szó, mint Dorset.

Lily mind e dolgokat öntudatlanul mérlegelte: csak arról az érzésről volt tudata, hogy Selden szeretné a leveleket elrejtetni s ezért az ő tulajdonába kell jutniuk. Ennél tovább nem ment a gondolkodása. Hamarjában arra gondolt, hogy visszaadja a csomagot Dorset Bertának és hogy az érte való ellenszolgáltatások hasznát fogja venni, de ez a gondolat oly meredélyeket nyitott meg előtte, a melyektől szégyenkezve rettent vissza.

Haffen asszony ezalatt, hamar észrevéve Lily habozását, már ki is bontotta a csomagot és elrendezte tartalmát az asztalon. Az összes levelek vékony papírszalagokkal voltak összeragasztva. Némelyek apró darabkáira voltak tépve, mások csak kettérepszívte. Számuk nem volt nagy, de így kiterítve csaknem tele volt velük az asztal. Lily tekintete ráesett itt-ott egy szóra, aztán halk hangon mondta:

— Mit kíván értük?

Haffen asszony arca elveresedett a meglegedéstől. Nyilvánvaló volt, hogy a fiatal hölgy alaposan meg van rémülve, ő pedig olyan asszony, a ki a lehető legjobban ki tudja használni az ilyen rémületeket. Könnyebb győzelmet sejtítve, mint a milyenre előre számított, óriási árat mondott.

Bart kisasszony azonban nem mutatkozott olyan könnyű zsákmánynak, mint a hogy az alku megfontolatlan kezdetéből következtetni lehetett. A megnevezett árat visszautasította s egy pillanatnyi habozás után fele-arat ajánlott föl.

Haffen asszony azonnal feszes lett. A keze a kiterített levelek felé nyúlt és lassan összerakva őket, úgy tett, mintha vissza akarná tenni a csomagba.

— Azt hiszem, többet érnek önnek, mint nekem, kisasszony, de a szegény embernek ép úgy kell élni, mint a gazdagnak, — jegyezte meg kenetteljesen.

Lily remegett a félelemtől, de az insznuáció megerősítette ellenállását.

— Téved, — mondta közönyösen. — Annyit ajánlottam, a mennyit hajlandó vagyok megadni a levelekért. De van más mód is a visszacszerzésükre.

Haffen asszony gyanakodó tekintetet vetett rá. Sokkal tapasztaltabb volt, semhogy ne tudta volna, hogy az üzlet, melybe belefogott, ép akkora veszedelmekkel jár, mint a mennyi a haszna és sejtelve volt a boszú sokféle gépezetéről, a melyet ennek a parancsoló modorú hölgynek egy szava mozgásba hozhat.

Szeméhez emelte kendője csücskét és azt dűnyögte rajta keresztül, hogy nem jó a szegény emberrel rozsló banni, de a maga részéről ő sohasem keveredett még ilyen ügybe és hogy becsületszavára, ő meg a férje csak arra gondoltak, hogy a levelek valahogy idegen kézbe ne kerüljenek.

Lily mozdulatlanul állt, a lehető legnagyobb távolságot tartva maga és a takarító-asszony között, csak épen hogy halkán tudjanak beszélni. Az a gondolat, hogy alkuszik a levelekre, túrheterlen volt neki, de tudta, hogy ha észreveszi ingadozását, Haffen asszony egyszerre többet fog követelni még az eredeti árnál is.

Később sohase tudott visszaemlékezni rá, hogy mennyi ideig tartott a párbaj, vagy hogy mi volt az, a mi végül, egy idő múlva, melyet az óra másodperczekkel, az ő ütereinek heves lüktetése azonban órákkal mért, tulajdonába juttatta a leveleket. Csak azt tudta, hogy az

A JUNIUS 7-IKI MŰVÉSZ-MAJÁLIS A VÁROSLIGETBEN. — Földrajzi bábok.

ajtó végül bezárul és hogy ő egyedül áll a csomaggal a kezében.

Eszébe se jutott elolvasni a leveleket, csak kibontani is a Haffen asszony piszkos ujság-papírosát, megalázó lett volna rá nézve. De mit tegyen a csomag tartalmával? A ki a leveleket kapta, meg akarta őket semmisíteni s neki most kötelessége ezt a szándékot végrehajtani. Nincs joga a leveleket megtartani, — ha ezt megteszi, ezzel csökkenti érdemét, hogy megszerezte őket. De hogy semmisít meg annak kockázatát nélkül, hogy ismét afféle kezébe jutnak? Peniston asszony szalonjának jeges kandallója tiltóan csillogott: a tüzet, ép úgy, mint a lámpákat, csak akkor gyújtották meg, mikor látogatók voltak.

Bart kisasszony hátrafordult, hogy fölviszi a leveleket a szobájába, mikor hallotta a külső ajtó nyílását és a nagynénje belépett a szalonba. Peniston asszony redős, szintelen arczbőrű, kiesi, testes nő volt. Szürke haja pontosan volt elrendezve, a ruhát pedig hihetetlenül újnak és mégis kissé ó-divatúknak látszóttak. Mindig szorosan testhez álló fekete ruhában járt és még reggelinél is ékszereket viselt. Az alapos vizsgálat kifejezésével nézett körül a szalonban.

Láttam a lámpavilágot a függönyön keresztül, mikor erre mentem. Hallatlan, hogy sohasem tudom megtanítani azt a leányt, hogy jól lehúzza a függönyt.

Miután helyreigazította ezt a rendetlenséget, beleült az egyik öblös biborszínű karosszékre, — Peniston asszony mindig a széken ült, sohasem a székekben. Aztán Bart kisasszonyra tekintett.

Édesem, fáradtnak látszol, alighanem az esküvő izgalmatól. Van Alstyné Kornélia nem bírt vele betelni, Molly is itt volt, Farish Gerty is fölszaladt egy pillanatra, hogy meséljen nekünk róla. Furesának tartom, hogy dinnyét kínáltak *consommé* előtt; a lakodalmi reggelinek mindig *consommé*-vel kell kezdődni. Molly nem törődött a nyoszolyóleányok ruháival. Melson Juliától hallotta, hogy darabja háromszáz dollárba került, de azt mondja, arra nem voltak elég szépek. Jól tetted, hogy nem lettél nyoszolyóleány, az a lazac-szín nem állt volna jól neked.

Peniston asszonynak nagy öröme telt benne, hogy letárgyalhatott olyan ünnepélyeket, melyekben nem vett részt. Semmi sem tudta volna rábíri, hogy magára vegye a fáradságot s megjelenjen a Van Osburgh esküvőn, de annyira érdekelte az esemény, hogy miután kétféle verzióját hallotta, most egy harmadikat készült kiszivattyúzni unokahugából. Lily azonban sajnálatosan gondatlan volt a mulatság részleteinek megjegyzésében. Nem figyelte meg Van Osburgh asszony ruhájának színét s még azt se tudta megmondani, vajjon használták-e a Van Osburghék régi sévresi porcellánját a menyasszony asztalánál. Szóval, Peniston asszony úgy talála, hogy Lily inkább való hallgatónak, mint elbeszélőnek.

Igazán Lily, nem értem, minek még el az esküvőre, ha nem emlékszel arra, hogy mi

történt ott s kivel találkozta. Leánykoromban megtartottam minden ebéd ételjét, melyre meg voltam híva és ráirtam a háttára a résztvevők neveit. A cotillon-ajándékaimat sem dobtam el soha egész nagybátyáid haláláig, a mikor illetlen dolog lett volna annyi színes holmit tartani tovább a házban. Egész ládára való volt, jól emlékszem, és még ma is meg tudnám mondani, melyiket melyik bálon kaptam. Van Alstyné Molly emlékeztet erre a koromra, nagy-szerűen megjegyvez mindent. Pontosan meg tudta mondani anyjának, hogy volt szabva a menyasszonyi ruha és egyszeriben tudtuk a forráról a hátán, hogy bizonyosan Paquin csinálta.

(Folytatása következik.)

FÁTUM.

— A Nemzeti Színház bemutatója. —

A «Transatlantika», Szalay Mihály sikert aratott egy felvonásosa után ismét új szerző — Zsiros István — mutatkozott be a Nemzeti Színház közönségének és már első fölléptével nagy érdeklődést keltett maga iránt. Híre ment, hogy a szerző, a ki a párbaj-lovagiaságról s a katonai becsületről írt drámát, a szerző, a ki a körölmény az érdekes drámai esemény iránt még fokozottabb várakozást ébresztett. Hiszen katonatiszt csak felsőbb engedélyvel bocsáthatja színpadra művét s ezért — úgy vélekedett a közönség — e drámában nemcsak a szerzőnek, hanem általában a katonaságnak a párbaj-lovagiaságról való felfogása is nyilatkozik. Nos, Zsiros István műve ebből a szempontból is sok érdekes tanulsággal szolgált s kitűnt, hogy nincs az az életpálya, melynek legszigorúbb fegyelmeztsége közepette az elfogultatlan emberi gondolkodás nem törhetne magának utat. Kétség-telen ugyan, hogy a szerző műve megírása közben szüntelenül feszélyezte a katonai felfogás, de dícséretére mondjuk, több tekintetben sikerült neki azt legyőzni. Sikerült ez pedig olyképen, hogy egyrészt művén végig párbeszédekben és vitákban a legszigorúbb katonai lovagiaság mellett tört lándzsát, — másrészt azonban a mű egész meséjével a középkori iszenítélet borzalmasságát tárta fel. Tehát ugyanakkor, midőn fejtegetésekkel és magyarázatokkal a katonai felfogásokat elégtette ki, — mesével és példával a polgári köröket nyugtatta meg. Így minden társadalmi kör megtalálván a műben a maga kedvenc felfogását, mind tapsol a szerzőnek. Ez a szerző részéről nagy számításra vall és kétségtelenül teszi, hogy minden szavát sokszorosan megfontolva s a lehető legóvatosabban írta le. De mi mégis azt kívánók, hogy vajha a szerző minden feszül és elfogultságtól szabadulva, benső meghasonlás nélkül írhatná tovább munkáit.

Ha magát a mesét szemléljük, kíméletlen vádirat a párbaj-erkölcsök ellen. Hiszen azt mutatja be, hogy egy katonatiszt mint kényte-

len egy szélhámmal párbajt vívni s mint esik ennek áldozatául. Pedig tudja, hogy szédélgővel áll szemben, hisz maga érte azt az egyént hamis kártyázáson, csakhogy bizonyítékai nincsenek, mert a kik vele együtt a kalandort tetten érték, már meghaltak. De nemcsak a lovgias katonatiszt, hanem az egész tisztességes társadalom tisztában van a kalandorral s a katonatiszt mégis verekszik vele. Hogy a párbajellenes irónia teljes legyen, abban a perczen, midőn a katonatiszt már halálra sebesülten fekszik, deríti ki a rendőrség, hogy gyilkos ellenfele csaló és sikkasztó, a kit le-tartóztatnak. Ilyen ellenfél pisztolyától kellett a hősnak elesnie, — a lovgiaság szent nevében! Lehet-e ennél erősebben a párbaj ellen izgatni? Valóban hiábavaló a mű minden lovgias elmelkedése és az igazi párbaj szükséges volta mellett felhangzó tirádája, — a cselekménnyel szemben csak erőltet hang marad. S a csattanós példa erejével emelkedik a párbeszédok okoskodásai fölé a gondolat, hogy a «fátum», a melyet a szerző munkájának címül adott s mely egy lovgias ifjú halálát okozza, nem más, mint a párbaj-erkölcs.

Ámde a szerző nem maradt tisztán e motívum mellett, hanem mást is kevert beléje. Érezte ugyanis, hogy hőst pusztán egy előítélet vakbuzgó követőjévé alacsonyítja, ha a mindenki által kalandornak ismert egyénnel oly párbajba ereszt, melyet a társadalom elnevez. Ezért a szerző szerelmi motívumot is vegyített a párbaj-motívumba. Nemcsak túlzott lovgiaságból akar a hős a kalandorral verekedni, hanem szerelemből is, mert ugyanaz a tisztességes úri leányt szereti, a ki halálosan szerelmes a szélhámosba. De ezzel a szerző, a helyett, hogy valószerűbb tette volna hőse tettét, még inkább lerontotta hihetőségét. Hiszen ha már a túlzott lovgiaság azt parancsolná is, hogy ellenfelével, — mert ellene bizonyítéka nincs, — mint makulátlan úrral viaskodjék, a leány esdekölő szava, az iránta való szerelem, de a sorsáért való aggodás is azt követelné, hogy a hős legalább szíve választottjának föltárja az igazat. Vagy tán a lovgiaság a hazugságot is kötelezővé teszi? S a kit szeretünk, annak nem szabad igazat mondanunk? A leány föltétlenül hisz a hősnak, könyörögve fordul hozzá, hogy mondja meg neki, igazán kalandor-e az, a kihez hozzá akar menni szülei akarata ellenére, — a hős tudja az igazat, maga is szereti a leányt, de tudja azt is, hogy ha nem mondja meg az igazat, a leány életét teszi tönkre, egy kalandor nevévé teszi, maga meg örökre elveszti a leányt, — tehát igazság, kötelesség, szerelem mind azt parancsolja a hősnak, hogy a leány előtt leplezze le a szélhámost s még sem teszi ezt. Miért? A lovgiaság egy sajátos mániájából, mely kész vívni és meghalni, — csak igazat mondani nem hajlandó. Ez is «fátum», de ez a fátum nem más, mint a hős lelkében lakozó erkölcsi zavar. Romantikus pose belső igazság nélkül.

Még egy harmadik motívum is vegyül a történetbe, a mely meg az előbbi szerelmi motívum-

CSÁRDA A MŰVÉSZ-MAJÁLISON. — Bőr Dező rajza.

mot zavarja meg. A hős ugyanis szerelme dacára viszonyt folytat egy szegény leánnyal, a ki bevallja neki, hogy anyának érzi magát. A hőst ez mélyen megajta s még halála előtt nőül veszi a szegény grizettet. Ekkor már nem tudjuk, hogy a két leány közül melyiket szereti — s immár zavartak vagyunk az iránt, vajjon csakugyan mi birta párbajra? Túlzott lovgiaság? a kalandor elleni bizonyítékok hiánya? feltékenység? bosszúvágy? vagy nagylelkűség-e?

De bár így nyilvánvaló, hogy a szerző még nem járatos a lélektani jellemzés művészetében: már is kétségtelenül nagy, szinte szokatlan színpadi ügyessége van. Ért ahhoz, miképp kell a cselekményt mindvégig hatás-keltőn és izgatón megírni. Egyre új és új fordulatokat tud kigondolni s hozzá az előkelő szalon hangján tudja alakjait beszélteni. Mindez, valamint a mű milieu-je, a szerző katonai mivolta s ennek dacára írói készsége érthetővé teszik a zajos sikert, a melyet a mű aratott s mely Zsiros Istvánt színpadi szerzőnk legérdekesebbjei közé emelte.

Az előadás általában eléggé jó volt. Feltűnt, hogy a színház a hatásos színpadi terméket az évad legvégére hagyta, mikor a társaság már alig jár bemutatónak. Annál inkább tűnt ez fel, mert nem egy hatástalan műnek az évad legjobb napjai jutottak. A szereposztás sem volt egészen elsőrendű, de néhány kellemes meglepetéssel szolgált. Így *Vizvári Mariska* asszony a grizett szerepében szívből eredő bensőséges hangokkal tette elfogadhatóvá e különös nőalakot s bizonyosságát adta, hogy izléses és válszaktós színésznő, a kit kár volt eddig félhomályba állítani, de a kit egyre nehezebb lesz háttérbe szorítani. Mellette *Gál* érdemel különös dícséretet. Egy öreg tábornok szerepében tűnt ki nem csak jellegzetes maszkiájával s előkelő fölléptével, hanem főképp a modern színművészetben egyre ritkább beszélő műv-

szettel, — a mely a beszéd klasszikus emelkedettségét élethű természetességgel egyesíteni tudja. *Palágyi Lajos*.

A MAROKKÓI SÁSKA HORTOBÁGYON.

Hazai állattenyésztésünk leghíresebb helye, a hol a szarvasmarha, a ló, a birka s a sertés ezerszámra legel, szintere egy csendben, szinte zajtalanul folyó hadjáratnak, mert hiszen az ez idei sáskairást valóban ez a név illeti. A hortobágyi sík végtelenjén, a hol eddig csak egyes pásztorok, karamok, gémeskútak, vagy az egyes kerek erdők sötétlettek messze távolban; mostanában egyre újabb és újabb tanyák bukannak fel, hogy helyöket csakhamar változtassák. Ezek a felbuknók, ismét tovább vándorló tanyák a sáskairók pihenő helyei. Egy-egy ilyen helyen van 2—5 katonai sátor, a melyet a fuvarosok s a napszámosok magukkal visznek s maguk is vernek fel, hogy benne éjszakára, esőben és pihenő órákban is meghuzódjanak. Mert pihenőre valóban szükségük is van.

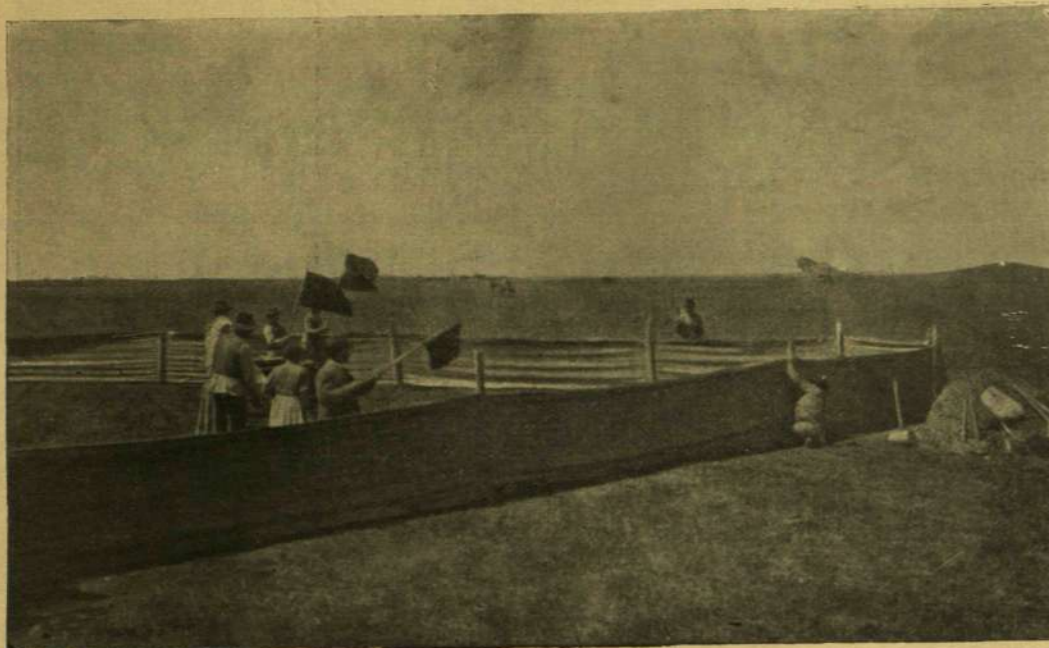
A mostani irtás ugyan gépekkel történik, de ehhez is kell ember, meg ló, de sok! A munka már 1/24—4 órák kezdődik és két, vagy négy óránként váltott fogatokkal, emberekkel halad estig, a mig csak látni lehet. Az ilyen munkában s a hortobágyi melegben, a mikor a «varju sülvé esik le a fáról» bizony kitűnő hely a katonai sátor. Egy egy ilyen sátoranyát mutat a csatlót kép.

Csakis ez a sátor-élet teszi lehetővé, hogy az irtás a nagy pusztában folytatható. Hogy a sáska milyen területet foglal el, azt számmal könnyen ki lehet fejezni, mert nem kevesebb, mint 60,000 kat. hold, de egyszerre elképzelni a nagy területet szinte lehetetlen: én egy hét alatt nem bírom bejárni az összes irtó csapatokat. S épen ez is az oka, hogy ezen az óriási te-

ületen ma már alig lehet gondolni arra, hogy azt az irtó eljárást, a sáska-sövényvel való hajtást, a melyet nálunk már 1888—1893-ig folytattak s a mely annak idején és kisebb területen, valamint gyér fűvű legelőkön jól bevált, itt a Hortobágyon s a Tisze egybefüggő határokbán (Balmaz-ujváros, Tiszacsérje, Nádudvar és Szoboszló határából az angyalházi pusztá) ismét alkalmazni lehessen.

A sáska-sövényvel, vagy származása szerint a ciprusi sövényvel a hajtás következő volt: A sáskától borított helyen két 50—50 méter hosszú és 135 cm széles vászonfalat derék, vagy legfeljebb kissé tompa szögben állítanak fel. E két falból áll a sövény. A falak összezőrő helyén van egy köbméteres gödör, a melynek szája pléhvel van kibélelve. Ha a sövény felállítása s a gödör megásása kész, 24—25 nap-számot felvonl a sövény nyílása elé, még pedig a két szárnytól 20—25 lépésnyire s azután egymástól két-három lépésnyi távolban állanak fel arczal a sövény sarka, a gödör felé. A sövény felvigyázójának halk parancsára kezdődik a hajtás, a mely lehetőleg legnagyobb csendben folyik, hogy hajtás közben a sáska ne zavarassék. Mert a ki a marokkói sáskát hosszabb időközön át megfigyeli, kétségtelenül elismeri, hogy igen furfangos állat.

Ha megkezdődött a hajtás, a mely egyszeren abból áll, hogy a napszámos-lánc s a fekete lobjogóját egyszer-egeter ide-oda lengeti s a sáska 1—2 lépésnyire már előbbre ment, ő is ennyivel halad utána, hogy azután ismét csendesen várva, időt engedjen az előre menekő állatnak az elhuzódásra. Bizony ez felette lassú munka, a mely közben egyre hallatszik, hogy «Lassan!» «Ne siessünk!» «Álljunk meg!» «Egy vagy két lépést hátra!» Ez utóbbi kivált akkor válik szükségessé, ha a sáska megáll (pl. valamitől megijed), vagy a egyszeren visszafordul s neki megy a hajtóknak! Itt akkor hosszú várakozásra van szükség, mig

SÁSKAIRTÁS CZIPRUSI SÖVÉNYNYEL: A HAJTÁS VÉGE.

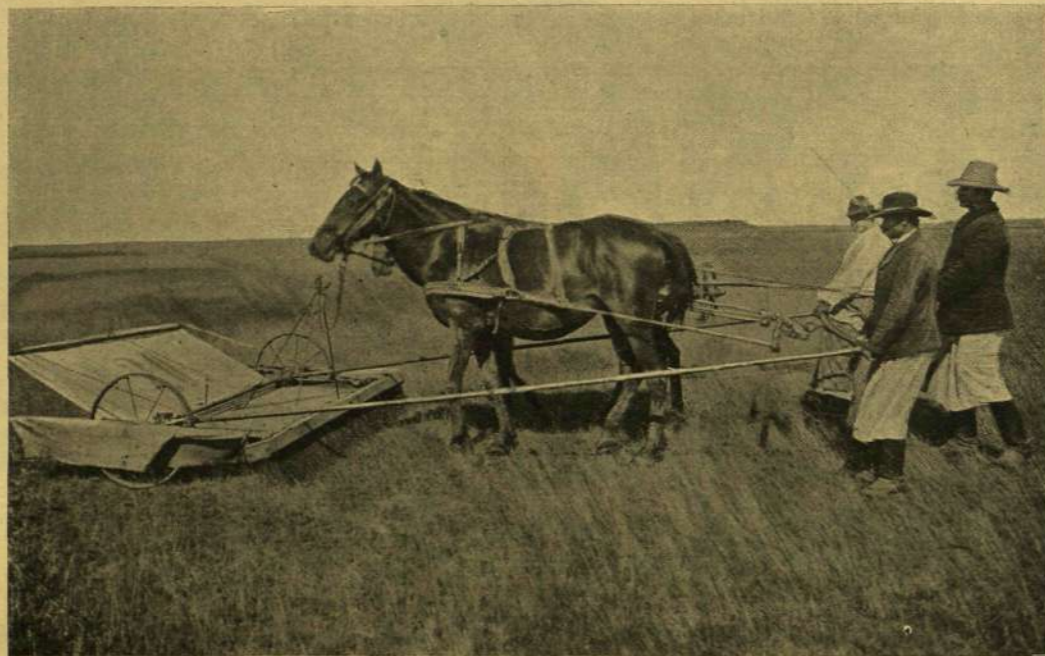
a sáska lecsendesedik és ismét a gödör felé terelhető.

Egy-egy 2500 négyszögmeternyi területnek egyszeri meghajtása egy-, olykor két óráig is eltart. S így jól kell folyni a munkának, ha egy-egy sövénynyel két kat. holdat ki akarnánk tisztítani. Azután tudnunk kell, hogy reggel 8—¹/₂ óráig és délután legfeljebb csak 4—¹/₂ óráig lehet dolgozni; esőben egyáltalában nem, nagy szélben és borús időben pedig csak alig. Nagyobb fűben, ha a fűvet le nem kaszáltuk, szinte semmire sem megyünk a sövénynyel.

Azután az is a baja, hogy sok ember kell hozzá. A mostani fertőzéshez mérve az idén legalább 30.000 napszámos kellene, a mi sok mással együtt két millió koronánál többbe kerülne.

Ez a kétségbejött helyzet kényszerített arra, hogy újabban sövény helyett gépeket használjunk, a melyek nem egyebek, mint a tövisboronának tökéletesítése. Tavaly — miként a képen látható — a ló még hátulról tolta a gépet maga előtt, mert ezzel azt akartuk kikerülni, hogy a gép előtt járó ló a sáskát el ne zavarja. Azután a kocsison kívül még két kormányos is kellett a géphez.

Ez idén azonban már húzásra vannak be rendezve a gépek s a két ló a gép két vége előtt, egymástól ²/₃ méternyire jár, mert ilyen széles a gép. Ezzel azt érem el, hogy a sáska a két ló közé s egyúttal a gép alá került, a lótól oldalt ugró sáska a második gép alá kerül, a

SÁSKAIRTÓ GÉP MUNKÁRA KÉSZEN.

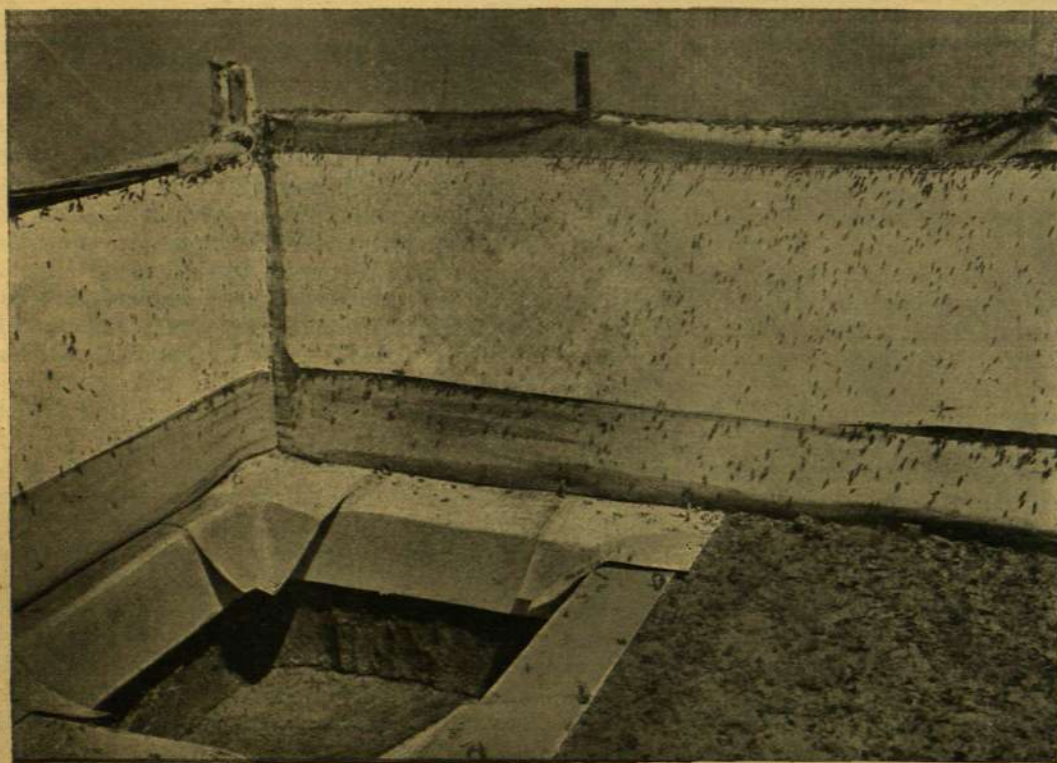
mely az első után és tőle oldalt halad. A gépek ugyanis csoportokba járnak és 6—6 gépből áll egy szakasz, melynek egyes gépje hat nyomon egymás mellett, vagy ék alakban egymás után halad.

hető, dirib-darab parcellák néhány legelői tele vannak sáskával s az ember alig tud hozzáférni, vagy ha igen, akkor a gépeknek ide-oda való vándorlásával, mint pl. az idén Nádudvaron, borzasztó sok jó idő vesz kárba.

Hát még a gazdák! Ezeknek még a tavalyi lezke sem volt elég, a mikor a sáska legalább is 200—250 ezer korona kárt tett. Némely része még most csak «bagócszát», más része csak a «tikkadtt szöcske-nyáj»-at lát benne, vagy ha megadja is magát, hogy a sok «tücsök» mégis csak sáska, nem hiszi, hogy baj van. Így volt ez most Balmazújvároson, «Dinnyés»-en és Darassán, a hol a gazdák észrevették ugyan a sáskát, de eltitkolták s a mezőirt megfenyegették, ha be merné a bajt jelenteni. Mikor azonban a kaszálot levágták és szénagyűjtéskor a sáskát őszi és tavaszi vetéseikbe maguk bekergették, lett nagy riadalom! Mindenki kérte, hogy csak az ő buzáját, árpáját mentjük. Mind e rimázkodás azonban már kései volt: mert a sáska a teljes mentés már ki van zárva és csak a vetés fertőzött részének a feláldozásával jár.

A leghevesebb küzdelem az irtás terén június elején folyik s reményem, hogy még június 20—21-éig dolgozhatunk. Június elejéig túl estünk a fertőzött terület felének megtisztításán: hogy a másik felével miként birkózunk meg, az az időjárástól, a sáska utókeletésétől, a szárnyasodásától s az aratás kezdetétől függ. Az időjárás eddig igen kedvezett: többnyire száraz, meleg időnk volt. A sáska zöme kikelt, de a tiszta területen még mindig látok új utókeletést, a mely kényszerít, hogy a már megtisztított területre még egyszer visszatérjünk.

A mi a szárnyasodást illeti, ez június 9—10-e táján szokott kezdődni, habár a sáska általános kelése ez idén a tavalyi évhez nézve megkésett.

CZIPRUSI SÖVÉNY GÖDÖRREL.

SÁSKAIRTÁS A HORTOBÁGYON.

A szárnyasodás itt azért fontos, mert utána már csak legfeljebb 5—6 napig dolgozhatunk, s azt is csak a hajnali és késő délutáni órákban. Fontos az aratás kezdete is, mert ha az megkezdődik, elmennek a fuvarosok is s akkor a gépek, a melyek száma most 275 s a melyekhez 550 fuvaros kell, iga nélkül maradnak.

Ha minden kedvez, akkor már ez idén végzünk a hortobágyi sáskával és jövőre csak az utána való tisztogatás marad; ha azonban akadályunk lesz, akkor annál több dolgunk lesz jövőre is.

A jelenlegi helyzet azonban mégis az, hogy nagyobb károktól, és a sáska nagyobb rajzásától és messzebbre való kborlásától nem kell félnünk.

Jablonszky József.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Nyári regé. Heltai Jenőnek, nem hiába a lírából indult ki, most is támad még néha lírai hangulata, — de most már regény alak ki belőle. Új regénye, a mely egyúttal legjobb regénye is, elegánsan kihangzó himnusza az ifjú szerelemnek, az édes, könnyűvérű, megdölgötlan szenvedélynek, a mely a boldogság emberföltötti magaslataira emeli a lelket s bármennyire lehűti is utóbb a valóság fagyos szele, mégis megtölti a szívet egy

SÁSKAIRTÁS HÁLÓKKAL.

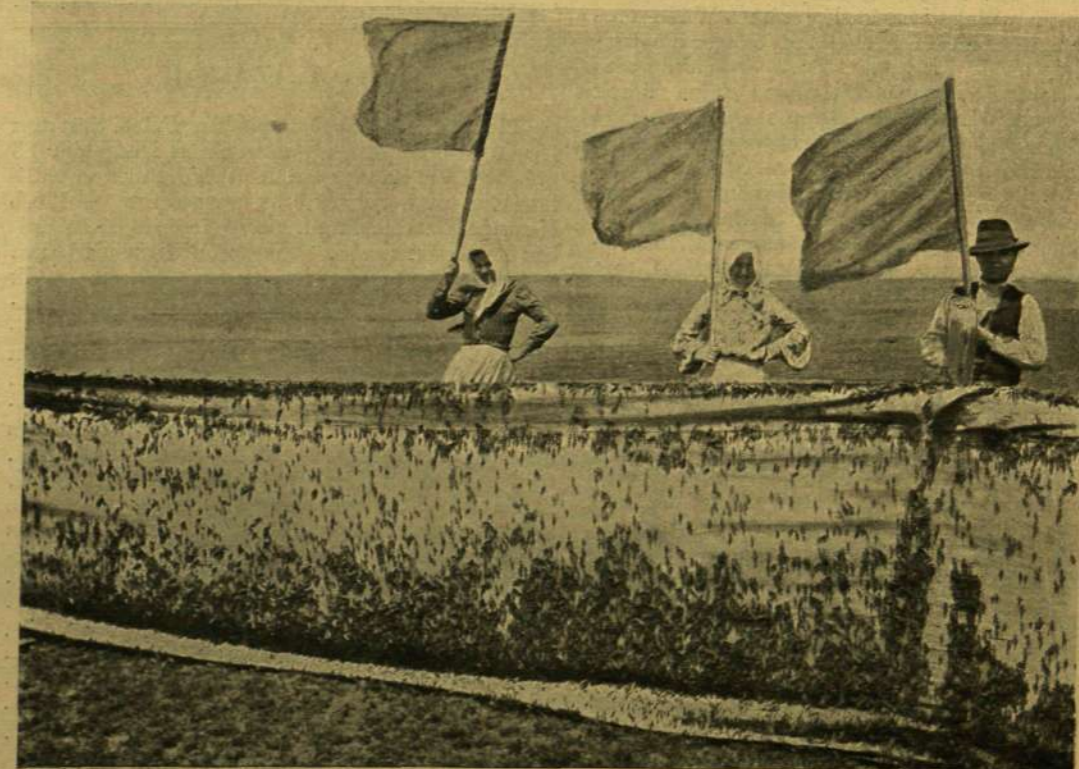
igyekszik művészi hatást elérni. Más munkáinak élvezetét majd mindig megrontotta valami fölületes mókázás, mintha az író nem vette volna komolyan sem a mesterségét, sem a közönségét, — ebben a regényében azonban élénk tárja meleg szívét, nem röstelli a saját érzékenységét s ép ezért rokonszenvesebb, mint valaha volt.

A gyermek lelki világából. Az «Egészség könyvtára» című vállalatnak az országos közegészségügyi vállalat kiadásában való megindulásáról csak a minap adtuk számot s most már a második kiadvány is megjelent benne. Ez a kis könyv is arra vall, hogy a vállalat programja helyes érzékkel van megállapítva, mert, mint az első, a második füzet is olyan tárgyról szól, a melynek a művelt közönséggel való megismertetésére csakugyan égető szükség volt s melynek elolvasása fontos és hasznos minden családapának és anyának. A kis munkában az idegéletlen és idegkörtán kiváló ismerője s talán még kiválóbb ismertetője, dr. Babarcsi-Schwartz Ottó fejt ki a gyermek lelki világára vonatkozó alapfogalmakat. A tudós szerző, mint munkáinak ismerői jól tudják, egyúttal elmés, könnyű tollú író is, egy nagyműveltségű európai ember finom könnyedségével tud a legkomolyabb és legelvonatottabb dolgokról is eszevgni a nélkül, hogy ezzel csorba esnék a tartalom komolyságán. Egy fiatal anyával váltott levelek formájában fejt ki mondanivalóit s nagy vonásokkal igen eleven képet rajzol a gyermek lelki életéről, melyet nem elvontan figyel meg, hanem a családi és a társadalmi élettel való szoros kapcsolatában. Munkájából meg-

SÁSKÁTÓL LELEGELT SZAMÁRTÖVIS ERDŐ.

életre szóló drága emlékekkel. Vilma, a sikerért dacos akarattal küzdő fiatal színésznő csak egyszer találkozik életében az igazi szerelemmel, ez a találkozás külső életében csak egy műlő epizód, egy nyári vakáció bájos káprázata, lelkileg azonban életének legnagyobb eseménye. Gyermekes, bolondos ötlete pedig, hogy két hónapra visszatér sülő-kori életének színhelyére, a Mária-utcai hónapos szobába s a kalapcsináló boltba, — végzettszerű fontosságot kap. Igen, nem azok a nagy dolgok az életben, a melyeket mindenki lát, a melyek több-kevesebb zajjal mennek végbe, hanem azok, a melyek titokban, a magunk lényének mélyeiben folynak le, sokszor önmagunk előtt is öntudatlanul s a melyektől lelki életünk a maga tartalmát és irányát kapja. Az a Vilma, a ki a nyári kaland után visszamegy a színházhoz, a grófhöz, az úri élethez, már nem ugyanaz, mint a ki két hónap előtt kiábrándulva, elkedvetlenül menekült onnan; bolondos, de igaz szerelme a kopott, furesa festő iránt közelebb hozta jó egy pár lépéssel az élet tartalmának megfejtéséhez. Boldogabb lesz-e vagy boldogtalanabb, — az teljesen mellékes; a földolog az, hogy teljesebb, gazdagabb életet fog élni, olyat, a melyet élni csakugyan érdemes. Heltai regénye tele van nagyon finom vonásokkal. A hogy Vilma szerelmének öntudatlan ébredését és hirtelen túlaradását rajzolja, az valóban művészi biztonsággal csinált dolog, a hívősvölgyi kirándulás előadásában pedig úgy élénk tereget két fiatal szerelmes lelket a maga forró tűzben égő tartózkodásával, diadalmas elragadtatásával, mint a tavasz a virágokkal telehittet mezt. Előttünk kétségtelen, hogy Heltai írói egyénisége ebben a munkájában nyilvánul legérettebben. Egy-két vonás ugyan itt is rávall a croquis-író szellemeskedésére, de általában véve egyszerű eszközökkel

SÁSKÁKKAL MEGRAKOTT SÖVÉNYRÉSZLET.

SÁSKAIRTÁS A HORTOBÁGYON.

SÁSKAIRTÁS CZIPRUSI SÖVÉNYNYEL: A HAJTÁS KEZDETE.

tanulhatják a szülők a földgölgök egyikét: azt, hogy mikép kell gyermeküket megfigyelni, lelki életének fejlődését nyomon kísérni, az idegrendszerre káros hatásokat eltávolítani tőle. Szóval meg lehet ismerni egy kiváló tudós előadása nyomán annak a végtelen egyszerűnek látszó s mégis végtelenül bonyolult és szövevényes valaminek a körvonalait, melynek gyermeki lélek a neve.

Abonyi Lajos munkáinak most jelent meg utolsó öt kötetes sorozata, melylyel a húsz kötetre terjedő nagy gyűjtemény be van fejezve. Tudjuk, hogy Abonyi kilenc év előtt bizonyos elkedvetlenedéssel szállott sírjába, úgy érezte, hogy az izlés fejlődése elhaladt fölötte s munkásságára nem felel már az egykori visszhang a közönség részéről. Akkor aligha hitte, hogy munkái fel fognak élni és nagy egysége kiadásban kelnek a megújuló népszerűség útjára. Ugy tudjuk, hogy a kiadás élénk érdeklődésre talált a nagyközönség részéről, a mi első sorban Abonyi magyar gondolkodás-módjának s a népelet és néplelek iránti fogékony érzékének tulajdonítandó. Ezek a tulajdonságok feleltetik azt, a mi elavultnak tetszik a derék, egykor nagyon kedvelt író munkáiban s megbékéltnek gondolkodásának szűkkörűségével. Elvégre, a mi érték Abonyi munkáiban van, csupa körmőczi arany, csengő magyar érték s ez mindig kedves marad nekünk. Újabb időben lépten-nyomon tapasztalhatjuk, hogy a magyar intelligencia mennyire elidegenedett a néptől, ez meg az intelligenciától, s nagy aggodalommal kell tekintetünk e különösen némely vidékeken mind élesebbé váló elletétet. Abonyi munkáiban nagyon sok van, a miből meg lehet tanulni népünk észjárását, gondolkodásmódját, s ennek ismerete megtanít egyuttal a nép szeretetére is. — A sorozat utolsó öt kötetét «Az utolsó kuruczvilág» című két kötetes regénynek kívül három kötet elbeszélést tartalmaz. Az utolsó kötet élén Abonyi arca képe s Erdődy Sándornak róla szóló finoman, sok melegséggel írt tanulmánya áll.

A «Magyar Könyvtár» című vállalatban, melyet Radó Antal szerkeszt, újabb sorozat jelent meg. A négy füzet közül egyik Wilde Oszkárnak «Bunbery» című elméigényét adja, Mikos Lajos fordításában. Ezt a darabot, melylyel ismét megerapodott a vállalat immár elég számos Wilde-sorozata, magyarul most ismerheti meg először a közönség. Egy másik füzet számára Ambrozovics Desző fordította le Turgenjev «Pjetuskov» című nálunk eddig ismeretlen elbeszélést, a mely megragadó melancoliával mondja el egy orosz tiszt szomorú sorsát. A hasznos kézikönyvek sorát Somossy István kis munkája, «A bélyeggyűjtő kézikönyve» szaporítja, mely a bélyeggyűjtés világ szerte közkedveltségű sportjáról adja meg a szükséges felvilágosításokat. Az iskola szükségletére szolgál Cicero «Pro lege Manilia» című beszédének fordítása, melyet a bevezetéssel és jegyzetekkel együtt Scialarovsky János készített. Mindegyik füzet ára 30 fillér.

Nagy regények. A világirodalom legnagyobb jelentőségű regényei közül most egyszerre kettőnek jelent meg a fordítása. Az egyik: a realiztikus lélekfestő regény máig is földművelhetetlen mesterműve, Flaubert Gusztáv «Bovaryné»-je, melynek az a szerencséje is akadt, hogy hivatott stilművész, Ambrosy Zoltán fordította le. Maga a regény az emberi lélek egyik legjellemzőbb dokumentuma, el kellene olvasnia mindenkinek, a ki modern irodalomról gondolkodni szokott, a fordítás pedig congenialis, művészi munka. — A másik regény régi kedves barátunk, Dickens «Piekwick-klub»-ja, az angol humor és angol szív ez örökös kedves terméke, a régi angol társadalomnak hasonlítottatlanul életteljes rajza. Ezt a két kötetes regényt Hevesi Sándor fordította.

A Megváltó. Dr. Buza Sándor szatmári papnevél intézeti aligazgató, a népies, vallásos irodalomnak derék művelője megírta s még 1885-ben kiadta Jézus Krisztus életét, működését és tanítását

népies magyar versekben, de egyébként híven a Szentírás adataihoz. Munkája nagyon kelendő lett, úgy, hogy most már negyedik kiadásban jelen meg. Ezt az új kiadást, a szerző időközben 1905-ben elhalálozván, Ekkel Lajos rendezte sajtó alá.

Új könyvek. Nyári regé. Regény, írta Heltai Jenő. Budapest, Singer és Wolfner; ára 250 korona. A gyermek lelki világából. Írta Babarcsi-Schwartzner Ottó. (Az Egészség Könyvtára 2-ik kötet). Budapest, Franklin-Társulat; ára 150 korona. Abonyi Lajos munkái. A húsz kötetes kiadás utolsó öt kötet. Budapest, Révai testvérek. Egyes kötetek ára fűzve 4 korona, köté 6 korona. Bovaryné. Regény, írta Flaubert Gusztáv, fordította Ambrosy Zoltán. Budapest, Révai-Testvérek. A Piekwick-klub. Regény két kötetben, írta Dickens. Angolból fordította Hevesi Sándor. Budapest, Révai-Testvérek; ára 8 korona. A megváltó. Írta dr. Buza Sándor. Negyedik kiadás. Szatmár-Németi. Reizer János kiadása; ára fűzve 2 korona, köté 240 korona.

EGYVELEG.

Hibaigazítás. Lapunk legutóbbi számában megjelent «Árpád sírhelye» című közleményünkhez mellékelt illusztrációk közül két kép alá, tévedésből, nem a megfelelő aláírás került. Ugyanis a 455. oldalon levő felső kép a mai Rádli malom forrása (a határjárás jegyzőkönyvben: «a hegy alatt folyó forrás medencéje»); az alsó kép pedig az ugyanezen forrás vize által hajtott «Rádli malom».

A megkönnyebbülés problémáját oldja meg páratlan sikerrel a Califig kaliforniai fügeszörp, a mely a képzelhető legkellemesebb és legtermészetesebb hasznosító. Ize kitűnő. Felnevelte és gyermekek egyaránt kitűnő hatással használják székrekedésnél, renyhé bélmozgásnál és emésztési zavaroknál. A Califig használatánál ki vannak zárva azok a kellemetlen hatások, melyeket más hasznosító okoz. Kapható minden gyógyszerertárban, egy nagy üveg 3 korona, kis üveg 2 korona.

Rheumában (csúszban) szenvedőknek nem csodaszere van szükségük, hanem kipróbált gyógyszerre. Ily kitűnő és bevált gyógyszer az erősített Capsin-Kenőcs rheuma (csúsz), stb. ellen. Készít: Szenthe Lajos gyógyszerész, Budapest, Damjanich-utca 2. sz.

HALÁLOZÁSOK.

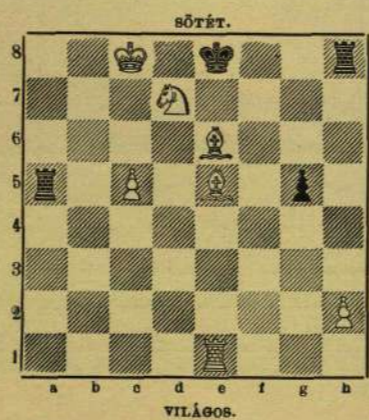
Elhunytak a közelebbi napokban: Füleki STEPHANI LAJOS, a budapesti légszesszgyárak igazgatója 83 éves korában, Budapesten. Holttestét Fülekre szállították, s ott helyezték örök nyugalomra. — Idős HAWVICH Eaná uradalmi erdész életének 65-ik évében Fehérvárcsurgón. — Kisbaczoni BENEDEK LAJOS, Pestvármegye nyug. levéltárosa életének 80-ik évében Váczt. — HANI VILMOS JÓZSEF, a csornapremontrei kanonok-rend fogadalmasa, hittudományi és egyetemi hallgató életének 22-ik évében Budapesten. — BENECZ MIKLÓS Dobróköz község II. jezsuitája 44 éves korában. — Urvány FERENCZ vesprémi székesegyházi kanonok, domboi címzetes apát, pápai főesperes, a Ferencz József-rend lovagja, 64 éves korában Kőszegen. — WIDNER Mór ügyvéd, Kassa város törvényhatósági bizottságának tagja, a városi fogyasztási adóhivatal igazgatója, 62 éves korában Kassán. — SZENDŐI TONÓR BÁLINT, gőmörmegei nyug. árvászeki elnök, a megyei közművelődési egyesület díszelnöke 81 éves korában Jánosiban. — LEOTA ROMULUSZ magyar királyi posta-és táviró-felügyelő 59 éves korában Budapesten. — Ehrenbergi PELLER László székesfővárosi anyakönyvezető-helyettes 82 éves korában Budapesten. — ABONYI JENŐ kegyes-tanítótrendi áldozópap, gimnáziumi tanár 30 éves korában Budapesten. — KACSORA PÉTER földirtókos 61 éves korában Nagyváradon. — FÜLEKY PÁL gyógyszerész 63 éves korában Debreczenben. — WILDE György magánzó 90 éves korában Győrött. — TRICH JÓZSEF nyug. császári és királyi őrnagy 69 éves korában Budapes-

ten. — MENESDORFER KÁROLY, Gölniczbánya város polgármestere 61 éves korában Gölniczbányán. — FÜLÖP FERENCZ alesperes, jászapáti plébános életének 69-ik. áldozópapjának 44-ik évében Jászapátiban. — TANYI GUSZTÁV nyug. miniszteri osztálytanácsos, a Vaskorona-rend lovagja, 61 éves korában Kovaszniczon. — VARGA MÁTYÁS kalocsaegyházmegyei áldozópap, rendes hittanár, 47 éves korában Újvidéken. — GERGELY SIMON életének 69-ik évében Szabadkán. — MÁRTONFY DEZSŐ 51 éves korában Szakáll községben. — VIZKEI TALLIÁN ISTVÁN posta-és táviró-főosztály 55 éves korában Budapesten.

Ózv. békási BÉRÁSSY KÁROLYNÉ, szül. szentkirályszabadjai Rosos Izabella 64 éves korában Budapesten. — SZABÓ BERTALANNÉ, szül. Belényessy Ilonka, Szabó Bertalan máramaroszi királyi aligazgató felesége 26 éves korában Budapesten. — NAGY MIKLÓSNÉ, szül. Nagy Julia felsőbüki Nagy Pálnak, Sopronmegye hajdani híres követének leánya Sopronban. — FLEISCH SÁNDORNÉ, szül. Reisz Vilma dán főkonzul felesége 36 éves korában Budapesten. — CZUKÁL ANNUSKA polgári iskolai tanuló, Czukál János miniszterelnökségi segédhivatalt igazgató és neje, szül. Brúza Anna tizenéves leánya Budapesten. — BARTHODÉZSKY ISTVÁNNÉ, szül. Barthodézszy Teréz 22 éves korában Sopron-Beled községben. — LAUCHER HELÉN 37 éves korában Budapesten. — SCHLESINGER SÁMUELNÉ, szül. Vörösvári Betti, 56 éves korában Budapesten. — IKLÓDI SZABÓ JÁNOSNÉ, szül. Hochreiter Rózsika 23 éves korában Devecserben. — ÓZV. AXAMÉTHY JÁNOSNÉ, szül. Verderber Katalin 71 éves korában Budapesten. — LÖCHERER IRÉN Löcherer Andor közgazdasági író leánya Budapesten. — LEDERER IMRÉNÉ, szül. Diner Julia 65 éves korában Budapesten.

SÁKKJÁTÉK.

2541. számú feladvány. Havasi Arturtól, Budapesten.

Világos indul s a második lépésre mattot ad.

A 2530. sz. feladvány megfejtése Miskolczy Antaltól.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Vg2-e2 ... Fc5x12(a,b,c) 1. ... Jc2-c8 ... Fc5-b4 2. Bg6-d3 ... Bg3-d3 2. Vg2-c8 ... Kf5-e4 3. He4-d6 ... matt. 3. Ff7-d5 ... matt. 1. ... d3xc2 1. ... Kf5-e4 2. Bg6-d5 ... Kf5-e4 2. Hf3-d2 ... Ke4-e5 3. Hf3-d2 ... matt. 3. Bg6-d5 ... matt.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A «Budapesti Sakk-kör». — A «Budapesti III. ker. Sakk-kör» — Ludányi Antal. — Wyszehrod Pál (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Kintzig Róbert (Fokert) — Müller Nándor (Szombathely). — Nyársik Agnes (Szeged). — Hofbauer Antal (Liptóvár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A «Győri Sakk-kör». — Székely Jenő. — Mészay József (Győr). — Székely Árpád (Körömcébánya). — A «Zborói Társaság». — A «Kálcsai Katolikus-kör». — Vöröcs Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodzásujlak). — A «Dunaoldali Egyenlőségi kör» (Dunaoldali). — Barcsa Mihály (Biharúrvári). — Csolnoki István (Hajdúhadháza). — A «Leibici Gazdasági Kaszinó» (Leibicz).

Szerkesztői üzenetek.

Vámosmikola. A kérdőzett ügyben, sajnós, nem szolgálhatunk felvilágosítással, ezt csak a kormány teheti.

Egy megkezdett boldogság stb. Nagyon kezdetleges dolog, nem nekünk való.

Ha majd... Boldogságom. Az elsöben van valamelyes hangulat, de az is belevész a szentimentális romantikába; a másikban még ennyi sincs.

Beteg vagyok. Üldözök. Szonettek. Ha nem kész dolgok is, mindenesetre talantumos dolgok, szerzőjüktől várunk valamit, — legalább is ezeknél jobb verseket.

Márton és Péter. Hisztériák. Az első nagyon olvasókönyv-szagú, száraz moralizálása inkább elkedvetlenít, semhogy meg tudna gyözni. A másodikban egy pár jó vonás villan fel, de eféle ömlengő körtörteneteknek mi nem vagyunk barátai. A két cikknél sokkal kedvezőbb a levele, a melynek elolvassása után bizonyos várakozással fogtuk a kéziratos olvasásába. Nem a mi hibánk, hogy csalódtunk.

KÉPTALÁNY.

A 20-ik számban megjelent képtalány megfejtése: A valódi ügyesség a kötelességhez való simulás.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Eljegyzési-Lakodalmi-Damast-Eolieenne - Selyem és «Henneberg»-selyem 60 kr.-tól feljebb, bérmentve és vámmentesen. Minta postafordítással. Megrendelések bármely nyelven intézendők: 11990 an Seidenfabrik. Henneberg in Zürich.

Advertisement for 'Salvatorforrás' (Salvator source) featuring a chessboard diagram and text describing its benefits for various ailments like skin diseases and rheumatism.

Advertisement for 'AGRÁRIA' (Agraria) corn harrow machine, highlighting its efficiency and ease of use for agricultural work.

Advertisement for 'Rheuma, csúsz, köszvény, Capsin paprika-kenőcs' (Rheumatism, sprain, gout, Capsin paprika ointment), describing its effectiveness for these conditions.

Advertisement for 'KODAK' (Kodak) film and camera products, emphasizing their quality and variety.

Large advertisement for 'CALIFIG FÜGE-SZÖRP' (Califig fig syrup), detailing its medicinal properties and availability in various pharmacies.

Advertisement for 'Vesszőparipa-liliumtejszappan' (Witch-hazel lily milk soap), describing its gentle cleansing and skin benefits.

Advertisement for 'Maggi-féle levesbe' (Maggi soup), featuring an illustration of a woman and child, and promoting the product's taste and health benefits.

Advertisement for 'Sachsen-Altenburg Technikum' (Sachsen-Altenburg Technical School), listing its courses and contact information.

Advertisement for 'Rohitsch-Sauerbrunn' (Rohitsch-Sauerbrunn) mineral water, highlighting its purity and health benefits.

Advertisement for 'Selyem van divatba!' (Silk is in fashion!), promoting silk clothing and accessories.

Advertisement for 'SARG-féle KALODONT' (SARG-type KALODONT) eye cream, describing its effectiveness for eye ailments.

Advertisement for 'Technikum Mittweida' (Technikum Mittweida) technical school, listing its various technical courses.

Advertisement for 'a Mohai ÁGNES-Forrás' (The Mohai Agnes source) mineral water, highlighting its natural and healthful properties.

Advertisement for 'IKSIA GYÖNGYE' (IKSIA GYÖNGYE) jewelry, featuring an illustration of a woman and child, and promoting the quality of their products.

Advertisement for 'HIM ZÖ KE RET' (HIM ZÖ KE RET) lamp, featuring an illustration of children and promoting its safety and quality.

Advertisement for 'TELJESEN RENOVALVA' (TELJESEN RENOVALVA) hydro-electro-therapeutic treatment, describing its various medical applications.

Vértess-féle Sósorszesz Minden háznál szükséges. 12003

FÖLDES MARGIT CRÈME LEGJOBB ARCZSÉPÍTŐ SZER

118-3

A ki haját szereti, ápolni és megtartani akarja, használja a

MORAS

jutalomdíjjal kiírt hajerősítő vizet. Felt. dr. MORAS A. Kölnben R/m. E víz meglepő rövid idő alatt megakadályozza a haj kihullását, megakadályozza a korpaképződést és hatékonyan elősegíti a haj növekedését. Moras frissítőleg és erősítőleg hat a fejszervezetre, meggátolja az izzadást, selyempuhává teszi a haját és előkelő illatú.

Egy üveg ára 3 kor. — Mindenütt kapható. — Feltalálók és gyártók: A. MORAS & Co. adv. száll. Köln a Rh. Passage 37. és Wien XVIII. 2. Pötteleinsdorferstr. 79. Évek óta szállítói udvaroknak és az arisztokráciának.

Párisi világiállás „Grand Prix” 1900

Kwizda-féle Restitutions-fluid

cs. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára 2 K 80 fl.

40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő és utóérsítől, inak merény az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. 11744

Kwizda-féle Restitutions-fluid csak a mellékelt védjegyű valódi, képes árjegyzéket ingyen és bérmentve. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Hall-fürdőhely

Felső-Ausztriában.

Elsőrangú Jódbrómfürdő.

Legrégibb és leghatásosabb jódforrás Európában.

Felvilágosítással és prospektussal szolgál a fürdőgondnokság. 12140

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

Higiénikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszert gyengéklődők, vérszegények és lábbadozók számára. Előgyógyeztető, ideg-erősítő és vénjavító szer. 12000

Kiírtó: 5000-nél több orvosi vélemény. J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.

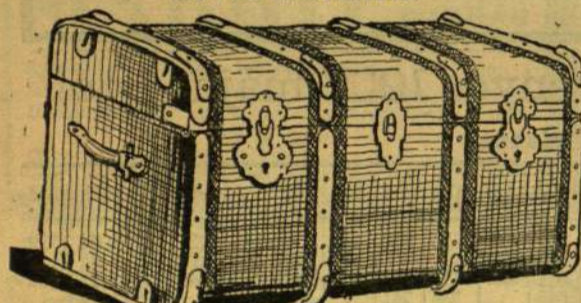
Vásárolható a gyógyszerárakban álliteres üvegekben a K 2.60, egész literes üvegekben a K 4.80.

KÖVERSEG korai vasszeg. Kínos, arany, sok pénz mit ér, ha nincs egészség? Pedig minden betegségnek kezdője az emésztési zavart és az elhízás okozza. Azért kell ideje korán, ha a baj nincs még elhara, pótvíz, csak egy kísérletet tenni a világhírű MANDOR-porral, melynek ára azért oly csekély, hogy minden embernek módjában legyen azt megvenni. Mandor egy doboz 2 kor. 80 fillér. Teljes orvosi és vegytani bizonyítványokkal és utasítás a utánvétellel, vagy a pénz beküldése mellett, szétküldi. 12002

Mad. Mandl Ida, Bpest, Károly-körút 2. TÖRÖK JOZSEF gyógyszerész, Király-utca 12. sz.

Heller-féle „Herkules” bőrdönd

Elpusztíthatatlan, könnyű és elegáns utibőrdönd. Erős vitorlavászonnal bevonva, sárga olajfestékkel festve, zöld sávokkal díszítve, sárgaréz zárrakkal, zárvedővel és 1, illetve 2 betéttel ellátva és szatinnal bélelve. Minősége utazatokkal össze nem hasonlítható!

Hossza	Szélessége	Magas	Ára
80 cm.	52 cm.	48 cm.	58. — korona.
90	51	50	63. —
100	56	52	68. —
110	58	54	76. —

Egy betéttel, száma 507.

Hossza	Szélessége	Magas	Ára
90 cm.	57 cm.	60 cm.	72. — korona.
100	60	63	77. —
110	62	64	84. —

Két betéttel, száma 508.

Nagy választék továbbá kézi bőrdönd, kézi táskák, toalettáska, necessár és finom bőrúrkában. 12218

HELLER MÓR utóda bőrdönd
Budapest, VII., Károly-körút 3. sz.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölesön R-T.

Irodái: VI., Andrássy-ut 5 sz. a. (maját házában).

Befizetett részvények: 10 millió korona. Elfogad betéteket, lezártait váltókat és előleget nyugdíj értékpapírokra.

M. kir. szab. onst.-sorsjáték fővárosi helye: VI., Andrássy-ut 5. Készletgözületei: IV., Károly-körút 18., IV., Ferenciek tere 4. (Irányi-utca sarok), VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Csöti-ut 6. 11982

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros 11920

Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.

Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz- és gőzfűtések, légszusz. és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízmozdítók emelőgépek stb.

Tervek, költségtételek, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Rónai nagyszállóda
Pöstyén

legnagyobb kényelemre rendezve a rádiumtartalmú kéniszappanfűdőben. 12145

Széljáték - harmonika
Újdonság! Fűléseges zene!

E hangszer kerti házikóra, rudakra, fára, lakóházakra stb. lesz alkalmazva és ennek hangja és akordjai már a legcsekélyebb szélnél is valóságos és kellemes műérezetet nyújtanak. A széljáték-harmonika 28 cm. hosszú és kerül darabonként csak 3 koronába. Szétküldés u. átvétel mellett a cs. és kir. udvari szállító által **KONRAD JÁNOS** szállítóháza, Brűx 380. (Böhmen) — Tessék garadon illosztrált több mint 3000 kepet tartalmazó árjegyzéket kéni ingyen és bérmentesen. 12076

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műóra, fűtőalkalm. a remontoir ingázóalkalm. stb. stb.

ÓRAK, EKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

BALATONFÜRED.

Gyógyhely és tengerfürdő Zala vármegyében. Posta, távirat és telefon helyben.

Elsőrangú fürdőintézet. Fürdőidény május 26-tól szeptember végéig.

Tiszta, özöndis, enyhe, egyenletes úparti levegő, égvényes, sós, szénavasas, vasas gyógyforrások; jabsav-, tej- és szőlőkúra. — **Masszázs.**

Dr. Szénavas meleg pezsgőfürdők Schwartz rendszer szerint. — Szénavas hidrogén-sulfid, szénas, balaton-tavi hidrogén-sulfid és szódák. Orvosi tekintélyek által igen ajánlva szivbántalmak, vérszegénység, görvélly, gümőkór, csúsz, köszvény, légzőszervek hirtelen bántalmak, rekedtség, vérköpés, gyomor- és bélhurut, máj- és lép-vérbőség, női bajok és idegbántalmakban. Hegyek által védett gyönyörű fekvés, díszes és cselzerű berendezés: gyógyterem, sétacsarnok, árnyékos sétányok, lombos park, lenyves liget, tiszta, naponta színelőadások, hetenkénti mulatság, éjszakai kirándulások, sétacsarnok, sétacsarnok, sétacsarnok. Elegáns lakások, csinos nyaralók. A szobák ára 80 fillérről 10 koronáig. Junius 16-ig és augusztus 21-ig a szezon végéig a lakások 30%-al olcsóbbak. Napi ellátás személyenként 4 koronától. Vasuti állomások: Siófok és Veszprém. Veszprém (Junius) Siófoktól gőzhajón 1 óra. Veszprémről békocsin 1 1/2 óra. Vasuti szezonjegyek 33 1/2 %-os kedvezményvel, menettéri jegyek 3 nap érvényességgel féláron kaphatók. A fürdőintézet rendelő főnöke: **Dr. Huray István**, kir. tanácsos. Lakásmegrendelések, előleg beküldése mellett, **Lingl Valerian** fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfüredre. A balatonfüredit ásványviznek, mely mint éterndi víz igen kedvelt, főraktára: **Édeskúty L.**, udvari ásványvizszállító **Budapestben**. Prospektussal ingyen szolgál **A fürdőigazgatóság.**

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

Városi iroda: Budapest, IV., Ferenciek-tere 2. 12000

Főbb gyártmányai: Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Kolibri izzólámpák. Brilláns izzólámpák reklámjelzők. Elektromos üzem berendezése uradalmakban és gazdaságokban. Meglévő üzem berendezések átépítése. Elektromos üzem szivattyúk, téglapadlások berendezések, emelőgépek, szellőztetők, mező vasutak, szántó-, cséplő-, gőz- és takarmányozó-berendezések.

MŰTÖRÖK benzín-, szpiritus-, gáz-, szivógáz- és kohógáz-üzemre minden nagyságban 300 lóerőig. Üzemköltség: 1 1/2-2 1/2 fillér lóerőnként és óránként. **Benzin- és gáz-üzem, petróleum vagy elektromos hajtásra.** Készült hengerűrtégek, gőzgépek, Gőzmotoros személyszállító vasúti kocsik kité és nagyvasutak számára. Mindenféle vasúti kocsik személy- és teherszállításra. — Vasúti felszerelések. Kéregépesítő gépek (Griffin rendszer). Hengerezékek malmok számára kéregépesítő hengerekkel. Mindenféle malomgépek. Egész malom berendezése és felszerelése. Brikettgépek aszén- és fűrészpapír és fűtő brikettgépére. Turbinák minden egyes esetben a helyi szükségletek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatásfok biztosításával. Speciális gépek papír- és cellulóz-gyártáshoz. Transzmissziók. Fűtőeszköz-berendezések. Gyári berendezések. Árjegyzékekkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

25. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 23.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 18 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A „Világhírlök”-vel negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg határozott viteldji is csatolandó.

Ágost király kegyeibe ajánlá. Ekkép került a szász udvarhoz Drezdába Mányoki, kit a németek Manucki-nak híttak. A fejedelem Bogdán Gottlieb Jakob jeles kassai festést egy tokaji szőlővel jutalmazta meg: s Mindszenti Mihály nevű egri és Mediczky László belényesi lengyel festővel szintén dolgoztatott. A címer- és zászló-festészetben pedig ez években egy névtelen kissebeni festő tűnt ki.

Az itt felsorolt művészek közül Kupeczky művei a legszeleesebb, körökben ismeretesek. A svájci Füessli Gáspártól (1758) kezdve különböző monografiák foglalkoznak a kedvelt festő életével és munkáival, mindazonáltal a jövő kutatás feladata egy beható, oeuvrejének kritikai jegyzékével ellátott könyv megírása. Így több kép szerepel az ő nevével kapcsolatban, a melyek pedig nem tölle erednek, minthogy a Kupeczky név valóságos gyűjtőfogalommal vált a műtörténetben. A mi meg Mányokit illeti, róla szintén nem kaptunk még eddig valami kimerítő összefoglalást, noha ő az, a ki azt a remek arcképet festette Rákóczi fejede-

lemről, mely — fájdalom — távol hazánktól, külföldön, nehezen hozzáférhető helyen őriztetik. A többi festőt pedig, kiket úgy emlegetnek, mint a kik Rákóczi számára dolgoztak, csupán nevükről ismertük mostanáig. Az, a mi Bogdány Jakabra vonatkozólag nyomtatott könyvekben található, mindössze néhány sorra terjed. Így olvassuk pl. az 1779-ben Zürichben Orell, Gessner, Füsslin et Co-nál megjelent „Allgemeines Künstlerlexikon”-ban a következőket: „Bogdane Jakob, madár-, gyümölcs- és virágfestő, régi magyar családból származott és atyja követ volt a császári udvarnál. Szép előmenetelét a művészetben egyedül genialitásának tulajdonították. Bogdane Angliába ment, a hol Anna királynő részére dolgozott; működésének nyomai láthatók a királyi palotákban. Rajzban és színezésben igen pontosan utánozta a természetet, de festményei perspektíva tekintetében nagyon hibásak. Művei oly kapóssak valának, hogy szorgalma révén csakhamar tetemes vagyonra tett szert. Am egy család, melyet saját fia követett el ellene, koldúsbotra juttatta. Súlyos beteg-

BODGÁNY JAKAB FESTMÉNYEI AZ ANGOL KIRÁLY BIRTOKÁBAN.